Тошкент ҳақиқати

• № 42 (10.619).

1994 йил
15 июнь
чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ МИНГБУЛОҚ КОНИНИ ЎЗЛАШТИРАЁТГАН НЕФТЧИЛАР ЖАМОАСИГА

ТАБРИГИ

Қадрли дўстлар!

Куни кеча Мингбулоқ кони қудуқларидан саноатбоп нефть маҳсулотининг дастлабки оқими чиқа бошлагани ҳақидаги хушхабар ҳаммамизни мамнун этди.

Ёқилғи-энергетика маҳсулотлари халқ хўжалиги тараққиетида беқиёс аҳамиятга эга. Бинобарин, мустақил мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини ҳар томонлама юксалтиришда Мингбулоқ нефть конининг алоҳида ўрни ва мавқеи борлиги табиийдир. Шу боисдан ҳам халқимиз бу улкан ҳазинага, унинг ҳазинабонларига умид ва ишонч кўзини тикиб турибди. Ана шу ишонч масъулиятини теран англаган мингбулоқ конининг кўп минг кишилик байналмилал жамоаси Ватан тараққиети йўлида шижоат ва жонбозлик билан меҳнат қилаётганига барчамиз гувоҳмиз. Сизларнинг кечани кеча, кундузни кундуз демай қилган машаққатли меҳнатингиз, ақл-заковат ва ирodaнгиз самарасидан бутун халқимиз баҳраманд бўлажак. Бу эзгу хизматингиз учун сизларга самимий миннатдорлик билдираман.

Азиз биродарлар!

Она Ўзбекистонимиз замини беҳисоб бойликлар маконидир. Бу моддий бойликлардан оқилона фойдаланиш, уларни халқимиз ва келажак авлодимиз фаровонлиги, бахт-саодати йўлида хизмат қилдириш – ҳар биримизнинг муқаддас Ватан олдидаги фарзандлик бурчимиздир. Бу улуғ мақсадни амалга оширишда ҳар қайси юртпарвар фуқаро учун, миллати ва эътиқодидан қатъи назар, ягона Ўзбекистон халқини ташкил этадиган оға-иниларимиз, опа-сингилларимизнинг баҳамжиҳат ҳаёт кечириши учун бугун биз эришган ютуқ – мамлакатимиздаги ўзаро бирдамлик ва аҳиллик ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Тинчлик, тотувлик, сабр-қаноат бор жойда албатта файзу барака бўлади. Шубҳа йўқки, Мингбулоқдаги нефть хазинаси ҳам айни шу олижаноб мақсадларга хизмат қилади.

Сизларнинг барчангизга яна бир карра ташаккур айтиб, ишларингизга ривож, хонадонларингизга осойишталик, бахту саодат тилайман.

ВИЛОЯТИМИЗ ПИЛЛАКОРЛАРИ ЗАФАРИ

Тошкент вилояти меҳнаткашлари юксак маррани эгалладилар. Шартнома бўйича пилла тайёрлаш режаси ошириб бажарилди.

Бу йилги мавсумда пиллакорлар 1200 тоннадан зиёд пилла ҳосили етиштириш юзасидан тайёрловчилар билан шартнома имзолаган эдилар. Пилла қурти боқувчиларга 26 минг қути-қурт уруғи тарқатилди. Мавсумга пухта ҳозирлик кўрилди ва қурт боқиш мавсуми уюшқоқлик билан ўтказилди.

Мана, вилоят ҳокимлигига қувончли хушхабар келди — пилла топширувчилар зиммага олган ўз шартнома режаларини шараф билан бажардилар. Ватан хирмонига 1250 тонна пилла етказиб берилди.

Пилла териш ва топшириш давом этмоқда.Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, давлатга яна камида 20 тонна пилла етказиб берилади.

Пиллачиларнинг бу муваффақиятига қишлоқ иқтисодиётида рўй бераетган ижобий ўзгаришлар катта имкониятлар яратиб берди. Республикамиз Президенти И. А. Каримовнинг ҳамманинг оғзига тушган ўша маълум фармонлари ва ҳукуматимиз қарорлари қишлоқда ислоҳотни чуқурлаштиришга, қишлоқ иқтисодиёти ривожланишини жадал йўлга солиб юборишда муҳим аҳамият касб этди. Албатта, қишлоқларда бошланган ислоҳотларнинг асосий натижалари ҳақида хулоса чиқаришга ҳали эрта. Аммо ҳозирдаёқ алоҳида хўжаликлар, туманлар фаолияти мисолида ислоҳотлар қанчалик ижобий самаралар бераётганини, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг муттасил ўсиб бораётганини яққол кўриш мумкин.

Мана бир мисол. Бу йилги мавсумда Қибрай тумани меҳнаткашлари ўтган йилдагига қараганда бир ярим баробар кўп пилла армуғон этдилар! Оққўрғон, Бекобод, Зангиота, Қуйичирчиқ ва Тошкент туманларининг пиллакорлари пилла боқиш мавсумини зўр уюшқоқлик билан ўтказдилар. Бу туманлардаги хўжаликларнинг миришкорлари ҳам вилоятда биринчилардан бўлиб пилла топшириш шартномалари бўйича зиммага олган режаларини бажардилар.

Яна бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз. Етиштирилган жами пилла ҳосили тайёрлов пунктларига шартномавий нархларда етказиб берилди. Агар қишлоқ меҳнаткашининг бугунги сарф-харажатларини эътиборга оладиган бўлсақ, бу оз маблағ эмас. Пилла топшириш режаларининг муваффақиятли бажарилиши туфайли пиллакорларнинг оилавий бюджети анча мустаҳкамланади. Қибрай туманидаги "Турон" жамоа хўжалигининг аъзоси Ботир Комилов, жумладан, бу йилги мавсумда 6 миллион сўм-купон даромад қилди. Бундайлар вилоятимиз хўжаликларида оз эмас.

Мана бу далиллар ҳам кишини қувонтиради. Оққўрғон тумани пиллакорлари бу йил Ватанга 127 тонна, Бекобод тумани миришкорлари 152 тонна, Қуйичирчиқ тумани "кумуш тола" усталари 118 тонна пилла етказиб бердилар. Бу туманларнинг пиллакорлари бу йилги мавсумда энг илғорлар сафидан ўрин олдилар. Биз уларни чин қалбдан табриклаймиз. Бу қутлов пилла топшириш шартномаларини муваффақиятли бажаришга муносиб ҳисса қўшган вилоятимизнинг бошқа барча меҳнаткашларига ҳам тааллуқлидир.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Е. М. ЎЗБЕКОВНИ (марҳум) "ЖАСОРАТ" МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг давлат чегараларини қўриқлашда кўрсатган мардлик ва жасорати учун капитан Ермек Мирзакеримович Ўзбеков "ЖАСОРАТ" медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 13 июнь

* * *

Ермек Мирзакеримович Ўзбеков 1964 йилда туғилган, Алматидаги олий чегара командирлари билим юртини тугатган. 1986 йилдан бошлаб чегара қўшинларида чегара заставаси бошлиғининг ўринбосари, застава бошлиғи лавозимларида хизмат қилди. Билимдон, иродали зобит сифатида танилди. Давлат чегарасини қўриқлашни ташкил этишда етарли тажриба орттирди, чегарани бузиб ўтишга уринишнинг олдини олишда бир неча бор шахсан иштирок этди.

"Қизил Юлдуз" ордени, "Давлат чегарасини қўриқлашдаги намунаси учун", I ва II даражали "Чегара қўшинлари аълочиси" нишонлари билан мукофотланди.

Ўзбекистон мустақил давлат деб эълон қилинган пайтдан бошлаб у энг яхши чегара заставаларидан бирига бошчилик қилди. 1994 йилда сўнгги вақтда давлат чегараси энг кўп марта бузилган қийин участкага ўтказилди. Ермек билан бирга унинг рафиқаси ва икки ёш фарзанди ҳам заставага борди.

Капитан Ўзбеков 1994 йил 23 февралда чегара соқчилари таркибида 2-чегара заставасининг участкасини айланиб юриб, шахсан ўзи чегара бузувчини қўлга туширди. Чегарани бузувчилар билан ҳарбий тўқнашув натижасида капитан Ўзбеков оғир жароҳатланди ва ҳалок бўлди.

Мустақил Ўзбекистон давлат чегарасини қўриқлашдаги хизматлари учун ва бунда шахсан мардлик ҳамда жасорат кўрсатгани учун Ермек Мирзакеримович Ўзбековга вафотидан сўнг майор ҳарбий унвони берилди. У "Жасорат" медали билан мукофотланди.

Яхшидан боғ...

ЭШБОЙ БОБОДАН ҚОЛГАН

Шодмонликбобо, Убайт, Ўзар, Нўғойқўрғон... Бу қишлоқларнинг номи. Ҳар бир қишлоқ номининг ўзи бир тарих. Оҳангарон шаҳрини ғарб томондан ўраб турган бу қишлоқлар шаҳар барпо этилмасдан кўп йиллар аввал мавжуд бўлган.

Ривоятларга қараганда, қадим замонларда қарзларини умрбод узолмаган қариялар терак экишган, унинг ёғочини ишлаб сотиб, бировнинг омонатидан қутулишган, виждонларини поклашган экан. Шунга кўра ҳар бир инсон куч-ғайратга тўлган вақтида бир туп бўлса ҳам дарахт кўкартириб кетсам, мевасини ўзим емасам ҳам ўзгаларнинг оғзи тегсин, дуоларини олай, деб орзу қилган. Бу таомил эл ўртасида удумга айланиб қолган. Ана шундай инсонларнинг бири уч ўғил, уч қизидан қучоқ-қучоқ набиралар кўриб, бандаликни бажо келтирган ўзорлик Эшбой отадир.

Марҳум ота ўз қўли билан қишлоқ атрофидаги жарлик, ташландиқ жойларни ўзлаштириб, экиб кетган умид ниҳоллари эндиликда катта дарахтзорга айланган.

Энг қувончли томони шундаки, отанинг бу хайрли ишини унинг болалари, неваралари давом эттиришмоқда. Шу йил баҳорда Алишер Навоий номли жамоа хўжалигида яшовчи набираси Зайниддин Эшбоев уч гектар ташландиқ ер олиб, янги боғзор яратди. Фермер хўжалиги номи билан аталувчи бу кичик воҳача Ангрен дарёсининг ўнг соҳилида, Олмалиқ-Тошкент автомобиль йўли яқинида жойлашган. 1200 туп олма, беҳи, шафтоли каби кўчатларининг ривожи яхши, кўриб кўз қувнайди.

Эшбой ота асос солган боғ-роғлар бугун рамзий хотира боғини эслатади.

Д. ҲОЖИБЕКОВ.

«Гулистон» хирмони

Юқоричирчиқ тумани пиллакорлари 107 тонна "кумуш тола" етказиб бердилар. Ушбу хирмонга "Гулистон" жамоа хўжалиги миришкорлари муносиб улуш қўшдилар. Шу хўжалик аъзоси Назира Ҳайдарова икки қути пилла қуртидан 150 килограмм, Сафар Қурбонқулов бир қутидан 94 килограмм, Эржон Алименқулов 90 килограмм ҳосил териб топширдилар. Ушбу суратларда сиз миришкор пиллакорлар Эржон Алименқулов, Назира Ҳайдарова, пиллахона ходимлари Ойсулув Кудякова, Анорғул Умарбоева ва лаборант Зейнигул Алимбоеваларни иш устида кўриб турибсиз.

Д. АҲМАД олган суратлар.

• *Тадбиркорлик давр талаби*

ЯНГИ ИШЧИ ЎРИНЛАРИ

ВИЛОЯТИМИЗНИНГ барча шаҳар ва туманларидаги каби Зангиота туманида ҳам янги ишчи ўринларини барпо этиш, иш билан банд бўлмаганларни шу йўл билан меҳнат қучоғига жалб қилишга катта эътибор билан қаралмоқда. Чунки, бу ҳозирги бозор иқтисодиётининг мураккаб шароитларида, турмуш мушкуллашиб бораётган вақтда, айниқса, қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишнинг муҳим омилларидан биридир. Ишсизларни иш билан банд қилиш оилалар учун янги даромад манбаи бўлиб хизмат қилади, уларнинг турмуши яхшиланишига ёрдам беради.

Айни вақтда у истеъмол бозорини кенг истеъмол моллари билан тўлдиришга ҳам олиб келади. Шуни ҳисобга олган туман ҳокимлиги, корхоналар, давлат ва жамоа хўжаликлари раҳбарликлари кичик корхоналар, цехлар, бўлимлар, ширкатлар ташкил этиб, уларни ишга туширмоқдалар. Шу йилнинг ўтган ойларида ўнлаб шундай янги ишлаб чиқаришлар барпо этилди. Фақатгина биринчи чоракда туман бўйича жами беш юз ўнта янги ишчи ўринлари ташкил этилди. Бу юзлаб банд бўлмаган меҳнаткашларни, айниқса, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи кўплаб хотин-қизларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилиш имконини берди.

Туманда шу йилнинг биринчи чорагида барпо этилган кичик корхоналардан бири "Биллур" корхонасидир. Бу ерда асосан шиша идишлар тайёрланади. Бундай маҳсулот учун хом ашё сифатида ишлаб чиқариш чиқиндиларидан фойдаланилмоқда. Яроқсиз шишалар, уларнинг

неча миллион сўм – купонлиги буюртмачиларга етказиб берилди. Бу ерда ўн нафар киши иш билан таъминланди. "Имон" кичик корхонаси эса иш билан банд бўлмаган ўн беш нафар кишини ўз бағрига олди. Улар бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш, трикотаж буюмларини тўқиш билан шуғулланмоқдалар. Шу вақтгача истеъмолчиларга жўнатилган бундай маҳсулотлар ҳажми йигирма миллион сўм купонликдан ошиб кетди. Янги тузилган "Пав" фирмасида эса суюқ совун тайёрланмоқда. Фирмада йигирма киши иш билан таъминланди.

Биргина биринчи чорак давомида ташкил этилган шундай ишлаб чиқаришлар бераётган маҳсулотларнинг ҳаммаси харидоргирлиги билан ажралиб туради, десак муболаға қилмаган бўламиз. "Афзал" кичик корхонаси қурилиш ишларини олиб бориш қатори атторлик маҳсулотлари тайёрлашга ихтисослашган бўлиб, унинг жамоасида ўн беш нафар киши ишламоқда. "Мадина" кичик корхонасининг янги тузилган мўйна цехида 18 киши меҳнат қилмоқда. "Тўқувчи" давлат хўжалигида янги тикувчилик цехи ҳам маҳсулот бера бошлади. Унинг жамоаси сафида 60 киши бор. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Туманда қатор бошқа кичик корхоналар, цехлар, бўлимлар, ширкатлар ҳам ишламоқда. Уларда турли-туман кенг истеъмол буюмлари тайёрланмоқдаки, бу туман меҳнаткашларининг шундай маҳсулотларга нисбатан эҳтиёжларини қондиришга муайян даражада ҳисса бўлиб

Миллионер пиллакор

ЧИНОЗ туманидаги Амир Темур номли жамоа хўжалигининг аъзоси, оддий захматкаш Эргаш Йўлдошев бу йил ўз оиласи билан пилла қурти боқишга қарор қилди. Бу иш баъзиларга серташвиш ва машаққатли туюлиши табиий. Аммо Йўлдошевлар оиласидагилар пул меҳнатга чинакам ихлос қўйиш, уқув ва уддабурролик билан топилишини жуда яхши билишади.

Йўлдошевлар хонадонида қурт боқишга алоҳида тараддуд кўрган ҳолда киришилди. Пилла қуртини қандай қилиб яхши боқиш ҳақида тажрибали мутахассисларга маслаҳатлар солинди, уларнинг кўрсатмаларига амал қилинди. Жамоа хўжалигининг бош ҳосилоти Абдукарим Юсупов ва ҳосилот-энтомолог Абдураҳмон Сафаралиевларнинг маслаҳатлари, айниқса, жуда ас қотди. Натижада баракали ва сара пилла ҳосили етиштирилди.

Обрў ва шарафга фақат ҳалол меҳнат туфайли мушарраф бўлинади. Хўжаликда халқ бойлигига бойлик қўшаётган кишиларга катта ҳурмат билан қарашади. Пиллакорлар ҳам ана шундай кишилар сирасига киради. Улар бунёд этган юксак "кумуш тола" хирмонларидан эртага олий сифатли шойи газмоллар ишлаб чиқарилади.

ди.

Эргаш ака ўз ишига бефарқ одам эмас. Меҳнат билан топган сармоясини ҳар доим ҳисоб-китоб қилиб боришни яхши кўради. Давлатимизнинг пиллакорлар ҳақидаги ғамхўрлигидан у бениҳоя хурсанд. Ахир ҳар килограмм пилланинг харид нархи 20 минг сўм-купон ва ундан ҳам кўпроққа оширилганлиги хазилакам гапми?! Агар Йўлдошевлар оиласи етиштирган жами пилла ҳосилини янги нарх билан тарозуга қўйсак, у 4 миллион сўм-купонни ташкил этади. Балли, Эргаш ака, хирмонингизга – ҳамёнингизга барака!

Зотан, бу сармояни топишнинг ўзи бўлмади, албатта. Уйқусиз тунлар, елиб-югуришлар, ҳаловатни унутиш... Бу айни вақтда жуда кўплар учун ҳайрли ибрат ҳамдир. Тўғри, турмуш қийинчиликлари ҳақида нолишдан нарига ўтмаслик ва бир чўпни бир ердан иккинчи ерга олиб қўймаслик ҳам мумкин. Яна бунинг аксича, ҳеч қандай гап-сўзсиз Эргаш ака машғул бўлиш ва бунинг эвазига оилага тўкинлик, рўзғор баракасини етаклаб кириш ҳам мумкин.

Ҳа, Эргаш аканинг умр фасли қиёмдан оққан, нафақа ёшига бориб қолган. Бошқача қилиб айтганда, бундай кишилар бозор иқтисодиёти ҳавосига ўтиришмайди. Аммо у ана шу бозорда фарзандларига, ҳамқишлоқларига – ҳамма-ҳаммага ўрнак. Бу ибрат яна кўп яхши нарсаларга далда, далолат: қишлоқдаги ислоҳотлар, Президентимизнинг кейинги фармонлари – оддий дала меҳнаткашлари учун бахт, рўшнолик фатвосидир. Улар дастурхонимиз кўрки, тўкинлиги ҳақида қайғурувчи ва ўз оилавий бюджети равнақини ўйловчи чинакам халқпарвар меҳнат кишиларидир.

СУРАТДА: Э. Йўлдошев бригадасида пилла териш пайти.

ДАВР ТАЛАБИГА МОНАНД ИШЛАЙЛИК

11 июнь куни Тошкент вилояти фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Мажлисга чақирилганлар аввалига эрта билан Ўртачирчиқ туманидаги Ким Пен Хва номли халқ корпорациясида тўпланишди. Бунинг кенг ва ибратли маъноси бор эди. Яқинда бу ерга Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам ва Республикамиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг ташрифи ҳамда икки халқ дўстлигига бағишланган тантаналар шарофати билан кўп миллатли хўжаликнинг довруғи яна бутун дунёга кетди. Ҳа, бу ерда вилоятимиз турмушига ёйиш, ўрганиш ва ибрат олса арзигулик ишлар бор эди. Меҳмонлар халқ корпорациясида ислоҳотнинг бориши, ундаги янги ўзгаришлар билан танишдилар, музей, бахт уйи ва бошқа диққатга сазовор жойларда бўлдилар.

Сўнг у ердан фаоллар мажлис ўтадиган шу тумандаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг маданият саройига йўл олдилар.

Йиғилишда вилоят ҳокимининг муовинлари, ҳокимлик бўлим ва бошқармаларининг бошлиқлари, вилоят прокуратураси ва ички ишлар маҳкамаларининг мутасадди раҳбарлари, вилоят туманларининг ҳокимлари ва уларнинг биринчи муовинлари, туманлар маҳкамалари, муассасалари ва хўжаликларнинг раҳбарлари, оқсоқоллар иштирок этдилар.

Йиғилишни вилоят ҳокимининг биринчи муовини Э. Рўзиев қисқача кириш нутқи билан очди ва уни бошқариб борди.

Йиғилиш кун тартибига қўйилган биринчи масала — "Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 февралдаги қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга доир 87-88-қарорларини бажариш юзасидан вилоятда амалга оширилаётган ишлар юзасидан Тошкент вилояти ҳокимлигининг шу йил 9 июнда Вазирлар Маҳкамасидаги ҳисоботи якунлари тўғрисида" вилоят ҳокимининг муовини Й. А. Тожибоев ва иккинчи масала — "Вилоят туманларида маданий-маърифий ва ободонлаштириш ишларини йўлга қўйиш юзасидан фаоллар олдида турган вазифалар тўғрисида" вилоят ҳокимининг муовини Х. Х Ҳамидов маъруза қилдилар.

Маърузачи Й. Тожибоев ўз нутқида вилоятда Президент фармонлари ва республика Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ижроси, иқтисодий ислоҳотнинг бориши ва ижтимоий масалаларнинг қандай ҳал этилаётганлиги ҳақида батафсил тўхталди.

— Мазкур фармон ва қарорлар қабул қилингач, — деди маърузачи, — улар тезда вилоят фаоллари йиғилишида чуқур муҳокама қилиниб, аниқ вазифалар белгилаб олинди. Жойларда бу вазифаларнинг амалга оширилишига яқиндан ёрдам бериш учун вилоят фаолларидан иборат 4 та махсус ишчи гуруҳи тузилди. Улар ислоҳотларнинг бориши ва бажарилишини жойларнинг ўзида ўрганиб, таҳлил қилиб, ҳам амалий, ҳам услубий ёрдам кўрсатиб келмоқдалар.

Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларида қуйилган вазифаларни бажара бориб, 70 та давлат хўжалиги мулкчиликнинг нодавлат шаклига айлантирилди. Натижада бошқарув ходимларидан 406 нафар киши қисқарди ва улар ишлаб чиқаришнинг бошқа тармоқларига ўтказилди. Вазирлар Маҳкамасининг 137-сон қарори асосида 69 та ферма ҳиссадорлик жамиятлари мулкига айлантирилди. Вазирлар Маҳкамасининг 87-ва 88-сон қарорлари асосида вилоятимизда деҳқон (фермер) хўжаликларига 20 минг гектар ер ажратилиши лозим эди. Бугунга келиб бу ер майдони 21 минг 868 гектарни ташкил этди. Вилоятимизда ҳозир 2193 та деҳқон (фермер) хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда.

Ҳукумат қарорларида деҳқон (фермер) хўжаликларига имтиёзли кредитлар ажратиш масаласи қатъий қилиб қўйилган эди. Бу масала ҳам вилоят ҳокимлигининг доимий диққат марказида турди. Ҳозиргача уларга 14 миллиард 770 миллион сўм-купон миқдорида кредитлар ажратилди.

Иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш юзасидан олиб борилаётган ишларга қарамай, — деди маърузачи, вилоятда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, ёқилғи-мойлаш материаллари ва концентрат озуқалардан фойдаланиш, агросервис хизматини ташкил этиш, тайёрлов ташкилотлари билан ўзаро ҳисоб-китоблар юритиш, меҳнатга вақтида ҳақ тўлаш сингари масалаларда ҳамон жиддий камчиликлар мавжуд. Ана шу камчиликлар туфайли қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, чорва маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлатга сотиш сезиларли даражада камайиб кетяпти, молиявий-иқтисодий аҳвол яхшиланмаяпти.

Маърузачи ўз нутқида жойларда гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш, чорва туёғини ўстириш ва унинг зотдорлигини яхшилашда жиддий нуқсонлар мавжудлигини уқтириб, қатор жонли мисоллар келтирди. Фермер хўжаликларига ер ажратиш режаси бажарилган бўлса-да, масалан, Бўстонлиқ, Қуйичирчиқ, Юқоричирчиқ, Ўртачирчиқ, Пискент ва Чиноз туманларида аҳолидан кўплаб аризалар олинган бўлишига қарамай, уларга ер участкалари ажратиб бериш муддатлари турли сабаблар билан кечиктириб келинмоқда. Мулкни хусусийлаштириш борасида ҳам қатор камчиликлар бор.

Вилоятимизда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришда ва амалга оширишда қатор камчиликлар мавжуд. Ўйлайманки, вилоятимиз фаоллари жойларда астойдил меҳнат қилиб, интизомни мустаҳкамлаб, мавжуд бу камчиликларни бартараф этишда ижобий ютуқларга эришадилар.

Вилоят фаоллари йиғилишидан

— Ҳаммангизга маълумки, — деди маърузачи Ҳ. Ҳ. Ҳамидов, — 1994 йилнинг февраль ойидаёқ вилоят ҳокими ташаббуси билан барча туман ва шаҳарларда, қишлоқларимизда, хўжалик ва ташкилотларда тартибни мустаҳкамлаш, ободончиликни таъминлаш юзасидан катта саъй-ҳаракат бошланди.

Тартиб-интизом, ободончилик тўғрисида гап борар экан, бу муҳим ишдан ҳеч кимнинг четда қолиши мумкин эмас. Аммо биз бу ишларга қишлоқларда бош бўлиши керак бўлган энг масъул қишлоқ йигинлари оқсоқолларининг вазифаси, таъсири сезилмаётганлигини очиқ айтишимиз керак. Бу борада вилоят санитария-эпидемиология станцияси ва унинг жойлардаги бўлимлари ишидан ҳам тўлиқ қониқмаяпмиз. Ваҳоланки, бу ташкилот жойлардаги санитария-гигиена талабларига риоя этилишини назорат қиладиган, тозалиқ ободончиликка жавоб берадиган бош муассасадир.

Бу гаплар вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ва вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раҳбарларига ҳам тегишлидир. Улар ободончилик, тозалик ишларига етарли эътибор бермаяптилар.

— Театр гардеробдан бошланади, деган гап бор, - деб таъкидлади маърузачи. — Мен бугун мана шу залда ўтирган хўжалик раҳбарларига маданият, маърифат қаердан бошланади, деган саволни бермоқчиман. Билиб қўйинглар, маданият раиснинг хонасидан бошланади. Минг афсуски, бизда бунинг акси бўляпти. Айрим хўжаликларнинг идораларига ҳатто яқинлашиб бўлмайди. Лекин бу билан вилоятдаги барча хўжаликлар раҳбарлари ўз идорасига мана шундай муносабатда бўлаяпти, демоқчи эмасман. Вилоятимизда ҳар жиҳатдан намуна қилиб кўрсатса арзийдиган хўжаликлар бор. Чиноз туманидаги П. Саулкин раҳбарлик қилаётган хўжалик, Тошкент туманидаги Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли жамоа хўжалиги, масалан, шундай хўжаликлар жумласидандир. Бу хўжаликларнинг идорасига кирсангиз баҳри-дилингиз очилади.

Маърузачи кейинги вақтда Ўртачирчиқ туманидаги Ким Пен Хва номли халқ корпорациясининг довруғи бутун республикага ёйилгани, бу ерга мартабали меҳмон Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам жаноблари ҳамда республикамиз Президенти Ислом Абдуганиевич Каримовнинг ташриф буюришлари арафасида амалга оширилган катта ҳажмдаги ободончилик ҳақида, хўжалик марказий қўрғонининг бугунги гўзал қиёфаси, обод ва кўркам жамоли хусусида тўхталди. У ободончилик ишлари бир кунлик иш эмаслиги, у доимий равишда эътибор билан олиб борилиши лозим бўлган муҳим вазифа эканлигини уқтирди.

Юқоричирчиқ туманидаги "Политотдел", "Ийкота", Тошкент туманидаги Ғ. Абдуллаев, Қибрай туманидаги "Ўзбекистон", Бекобод туманидаги "Далзарзин", Оққўрғон туманидаги Сегизбоев номли, "Оққўрғон", Янгийўл туманидаги А. Ортиқов, Ҳ. Турсунқулов номли ва бошқа кўплаб довруғи довон ошган хўжаликларимизда ҳам, — деди нотиқ, — ана шундай ишларни ривожлантириш зарур. Энди эски шуҳрату машҳур номларга ишониб юришнинг даври ўтди. Вилоятдаги ҳар бир хўжаликнинг ўз кўрими, ўз маркази, ўз маданияти бўлсин.

Нотиқ вилоятимиздаги бугунги ободончилик, тартиб-интизом, маданият, маърифат тўғрисида гап юритар экан, халқимизга, айниқса, қишлоқ аҳолисига маданий-маърифий хизмат кўрсатиш мутлақо талабга жавоб бермаслигини таъкидлади. Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Олий Кенгашининг XV сессиясида бу муҳим ва долзарб масалага алоҳида тўхталиб ўтди, Жамият маданиятсиз, маънавий аҳлоқий қадриятларсиз яшай олмаслигини, уларни писанд қилмаган жамият пировард оқибатда таназзулга юз тутишини таъкидлади. Афсуски, вилоятимизда бу оддий ҳақиқатни айрим раҳбарларимиз, тадбиркор ва ишбилармонларимиз етарли даражада тушуниб олмаганга ўхшайдилар. Чиндан ҳам баъзи жойлардаги мактаблар, болалар боғчалари, касалхоналар, кутубхона ва музейларда аҳвол бениҳоя ночор. Жойларда маданият уйларидан ва бошқа муассасалардан бошқа мақсадлар йўлида фойдаланиб келинмоқда.

Маданият муассасаларидан ўз ўрнида фойдаланмасак, халқнинг маънавиятини юксалтириш борасидаги ишларни тўғри йўлга қўймасак, маданий бой меросимизни одамлар ўртасида кенг тарғиб қилмасак, қандай қилиб маданият ҳақида гапиришимиз мумкин. Бундан жойлардаги раҳбарлар тўғри хулоса чиқаришлари шарт.

Нотиқ бугунги миллий мафкурамиз тўғрисида ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Ҳуқуқий муҳофаза қилиш органлари вакилларига мурожаат қилиб, бошланган яхши ишларни давом эттиришга чиқирди. Қишлоқда спорт ишларини ривожлантиришга эътиборни қаратди.

Маърузачи ҳозирги кунда вилоят фаоллари олдида турган қатор муаммолар хусусида тўхталиб, халқ маънавияти, маданиятини ривожлантириш ҳам олиб борилаётган катта ислоҳотларнинг ажралмас бир бўлаги эканини уқтириб ўтди.

Шундан сўнг икки маъруза юзасидан музокоралар бошланди. Музокорада сўзга чиққан Оққўрғон тумани ҳокими Н. Бердиқулов, Ким Пен Хва номидаги халқ корпорациясининг раиси Т. Мадиёров, Бекобод тумани ҳокими М. Расулов, Пискент тумани ҳокими А. Шерматов, Чиноз тумани ҳокими Э. Бердиевлар ишдаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида тўхталиб, мавжуд нуқсонларни тезликда бартараф этиш ислоҳотларнинг боришига ижобий таъсир этажагини уқтириб ўтдилар.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Юқоричирчиқ туманидаги 34-ўрта мактабнинг тасвирий санъат муаллимаси Ольга Анатольевн Козина ўн йилдан буён ўқувчилар қалбига гўзаллик туйғуларини жо этиб келмоқда. Устозлари кўмагида талабалар мактабда ўзига хос "Истеъдод музейи" ташкил этдилар.

Суратда: Ольга Козина ўқувчилари балан.

Ш. МУЛЛАЕВ олган сурат.

КАНОП, КАНОП САНОАТИ ВА ИШЧИ ЎРИНЛАРИ

Олим муаммо кўтаради

ЖОНАЖОН Ўзбекистонимиз бошқа қўшни республикаларга қараганда ўзининг иқлими, табиати, салоҳияти билан ажралиб туради. Айнан мана шу хусусиятлар унинг иқтисодий, ижтимоий ривожланишига катта йўл очиб бермоқда. Серунум тупроғимизда етиштирилаётган пахта, буғдой, пилла, шоли, картошка, сабзавот, қовун-тарвузлар бугун ҳақли равишда ифтихоримизга айланганлиги сир эмас.

Дунёда энг қимматбаҳо хом ашё манбаларидан бири ҳисобланган каноп етиштиришда ҳам республикамиз етакчи ўринларда туради. Каноп қимматбаҳо тола олиш учун экилади, унинг пояси ўта пишиқ ҳисобланади. Унинг чаноқларидан уруғ олиниб, техникавий мойлар тайёрланади, чаноғининг қолган қисми ва баргларидан эса чорва моллари учун озуқа тайёрланади.

Каноп ўсимлигининг баландлиги 3—4 метрдан ортиқ бўлиб, бизнинг иқлим шароитимизга жуда яхши мослашган. Шуниси диққатга сазоворки, канопнинг кўндаланг кесими 10—12 миллиметрдан ҳам ошади. Поянинг устки қисми пўстлоқ ва ич қисми эса ёғочмағиз ҳисобланади. Пўстлоқдаги тола миқдори 60,7—62,7 фоизни, толанинг пишиқлиги эса 27,0—34,6 килограмм (ўлчов бирлиги)ни ташкил этади.

Канопнинг ажойиб хоссаси бор. У гигроскопик хусусиятга эга бўлиб, ҳаводаги намнинг маълум қисмини ўзида олиб қолади... Канопдан тайёрланган қопларда шакар, ун, цемент ва бошқа хом ашёларни солиб намгарчилик пайтларида ҳам бемалол сақлаш мумкин, у бузилмайди, айнамайди.

Каноп толаси оқ рангли, юмшоқ, жуда тоза ва пишиқ бўлади. Қанорбоп материаллар тўқишда, арқон ва каноп иплари тайёрлашда, техникавий материаллар (брезент ва бошқалар), мебелбоп материаллар ва гиламлар тўқишда каноп толасидан кенг фойдаланилади. Ундан ташқари чиқинди ёғочмағзидан плиталар тайёрланиб, қурилиш ва мебель саноатига берилмоқда. Бизнинг ҳисобимизча, биргина канопдан 20 миллион квадрат метр плиткаларни қурилиш учун тайёрлаб бериш мумкин. Шу билан бирга уни қоғоз тайёрлашда хом ашё сифатида ишлатиш мумкин.

Бу хом ашё барча саноат корхоналари учун сув ва ҳаводек зарур. Республикамизда каноп экиш татбиқ этилганлиги қанчалик тўғри бўлганлигини биз кўп йиллик ўз тажрибамиздан кўриб турибмиз.

Кейинги йилларда миришкорларимиз томонидан ҳар бир гектар майдондан 180 центнердан, баъзи бир жойларда эса, ҳатто, 250—270 центнердан ҳосил олинди. Бундай муваффақиятнинг сири бевосита олимлар ва қишлоқ хўжалиги ходимларининг ҳамкорлигидадир. Ана шу амалий ҳамкорлик туфайли республикада йилига 250—300 минг тонна хом ашё тайёрланмоқда.

Каноп хом ашёсини қайта ишлаш учун заводлар мавжуд бўлиб, улар замонавий технологиялар билан мукаммал жиҳозланган. Бу техникаларни эса, малакали кадрлар бошқаришмоқда. Мутахассислар томонидан каноп толасини жаҳон талаблари даражасида ишлаш бўйича катта кўламда иш олиб борилмоқда. Айниқса, луб толасини текшириш илмий маркази ва Давлат лойиҳалаш олийгоҳлари, пахта тозалаш бўйича махсус Давлат конструкторлик бюросининг каноп ишлаб чиқариш заводлари, ихтирочилар ва ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибалари асосида поток усулида янги машиналар яратилди. Эндиликда толани ва чиқиндини қуритиш муддати қисқарди: узун тола — 25 дақиқада, қолганлари эса 40 дақиқада қуритилади. Кейинги муаммо — бу толани автоматик усулда ҳўллашдир. Ҳозир бу масала ҳам ўз ечимини топмоқда.

Агар каноп толаси ва ундан тайёрланадиган буюмлар муаммосини ҳал эта олсак, яхши бўлар эди.

Ҳўш, бугунги кунда луб саноатининг аҳволи қандай? Афсуски, кейинги пайтларда бу хом ашёга бўлган муносабат салбий томонга ўзгарди. Кимларнингдир беғамлиги оқибатида каноп экиладиган ер майдонлари кескин қисқартирилди. 11 та заводдан ҳозир атиги 4 таси фаолият кўрсатмоқда. Муҳандис, техник ходимлар ва малакали ишчилар иш билан етарли таъминланмаганлиги оқибатида ишдан бўшаб кетиш ҳоллари учрамоқда. Бу ҳозирги бозор иқтисоди, ислоҳотлар шароитида сира келишиб бўлмайдиган ҳолдир. Заводларнинг аҳволи ночор. Аҳвол шу зайилда кетаверса, эртага "аттанг" деб қолишимиз ҳеч гапмас.

Тезроқ каноп ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш йўлларини излаб топишимиз лозим. Бугун иқтисодий ривожланиш йўлидан дадил одим ташлаётган мустақил Ўзбекистон учун каноп саноати катта моддий манба, улкан иқтисодий салоҳият сифатида хизмат қилиши аниқ.

Ж. СУЛТОНОВ,
профессор.

Тўйхат ўрнида

ФИДОЙИ ИНСОН

Тошкент тумани ҳокими, Ўзбекистон халқ ноиби Рустам АКБАРОВ 60 ёшга тўлди

УНИНГ таржимаи ҳоли оддий ва айни пайтда айримларга ғалати туюлиши мумкин. Тарих ўқитувчиси, мактаб директори, сўнг туман халқ маорифи бўлими мудири, 1981 йилдан бошлаб эса собиқ Карл Маркс номли (ҳозирги Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли) жамоа хўжалигига раис қилиб тайинланди. Шу ўринда савол туғилиши мумкин. Бу қанақаси бўлди. Умрида қишлоқ хўжалиги кўчасидан ўтмаган, лоақал далада оддий бригадир бўлиб ҳам ишламаган одам қандай номдор хўжаликка раис бўлиши мумкин?

Аслини олганда Рустам Акбаровнинг ўзи ҳам буни кутмаган эди. Лекин, унга "Раис бўласиз, эплаб кетасиз, бунга ишончимиз комил, ёрдам берамиз", деб айтишди.

Мутасаддилар, ўша пайтда туманнинг биринчи котиби бўлиб ишлаган Юсуф Толиповнинг нияти холис эди. У ўйларди: Раҳбар энг аввало ташкилотчи ва ишбилармон бўлиши керак эмасми?! Хўжаликда ажойиб деҳқонлар, тажрибакорлар бор. Улар ўз ишларини билиб қилишади-ку.

Юсуф Толипов Рустам ака ҳаётини, унинг ишларини яхши биларди. Кўп эшитганди. Гап шундаки, Акбаров ТошДУнинг тарих факултетини тугатгач, мактабга ўқитувчи бўлиб келди. Кўп ўтмай ишбилармонлик фаолиятини бошлади. Мактабнинг тажриба участкасини ўз оталиғига олди. Бир гуруҳ ёшларни ишга жалб этди. Экин экди, гул ўстирди, дурустгина ҳосил битди. Бу ҳосилни бозорга олиб чиқиб сотишди. Мактабнинг ҳисоб варақасини очишди. Мўмайгина пул келиб тушди. Ўша пайтда директор бўлиб ишлаган Ғани ака Қодиров Рустамнинг бу ишидан мамнун бўлди. Раҳмат, болам, деди у. Бу пуллар мактабнинг айрим камчиликларига ишлатилади.

Кўп ўтмай Акбаровнинг ўзини бошқа бир мактабга директор қилиб тайинлашди. У бошлаган ишининг кўламини яна ҳам кенгайтирди. Маорифга мудир бўлгач эса, бу тажриба бутун туман бўйлаб ёйилди. Жуда кўп мактаблар ўз ҳисоб варақаларини очдилар. Уларнинг иқтисодий аҳволи анча яхшиланиб қолди. Бу ҳол, табиийки, мактабларда ўқув-тарбия ишларининг яхшиланишига ижобий таъсир этмасдан қолмади. Кўпгина мактаблар туман маориф бўлимига мутеликдан бироз бўлса ҳам қутулдилар.

Мутасаддилар Рустам Акбаровни раисликка тавсия қилишганда ундаги ана шу ташкилотчилик, тадбиркорлик, ишбилармонлик салоҳиятини ҳисобга олишганди. Улар янглишмаган эдилар. умуман олганда Акбаровни қишлоқ хўжалигидан, деҳқончиликдан хабари йўқ, деб ҳам бўлмасди. Чунки, унинг отаси Раҳбар ака донгдор, тажрибакор деҳқонлардан бўлган. Рустам мактабдан бўш вақтларида кўпинча отасига қарашар, деҳқонлар билан мулоқотда бўлар, ер билан тиллашиш, экин билан сирлашиш йўлларини ўрганган эди. Ана шу меҳр-иҳлос, эҳтимол, охир оқибатда уни далага етаклагандир. Лекин, у барибир дастлабки пайтда анча қийналди. Туну кун далада бўлди. Тажрибакорлар билан суҳбат қилди, уларнинг дарди-ҳасратларини, фикр-мулоҳазаларини эшитди.

Ана шу асосда хулосалар чиқарди ва раҳбарликни шу зайлда йўлга қўя бошлади. У раҳбар. Раис деҳқонларнинг ишига аралашиши, уни қил, буни қил дейиши шарт эмас. Энг биринчи навбатда уларнинг эркин ишлари учун имконият, шароит яратиб бериши керак. Деҳқон қилган меҳнатига яраша рағбат кўриши шарт, деб ўйларди. Ўша пайтда ўзини ўзи пул билан таъминлаш, ижара, пудрат деган гаплар эндигина пайдо бўла бошлаган эди. Акбаров ана шу йўлни қаттиқ ушлаб олди. Меҳнатни ташкил этишнинг ижара пудрати, оила пудрати жорий этилгач ердан фойдаланиш, унинг самарадорлигини ошириш изга тушди қолди. Деҳқонлар мўмай даромад ола бошладилар.

Энди уларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг бошқа йўллари ҳам қидирилди. Хўжаликда маҳсулотни қайта ишлаш — консерва цехи қурилди. Маҳсулотни сақлайдиган, аҳолини қишин-ёзин сабзавот, мева маҳсулотлари билан таъминлайдиган омборхоналар, музхоналар қурилди. Қирғизистон, Тожикистон, Латвия, Литва сингари мамлакатлар билан маҳсулот алмашлаш, бартер алоқалари бошлаб юборилди. Бунинг учун ўша пайтда гап эшитишга ҳам тўғри келди. Лекин хўжалик маъмурияти ўзи тутган йўлнинг тўғрилигига ишончи комил эди. Шундай қилиб, хўжаликнинг иқтисодиёти юксалиб, довруғи довон оша бошлади. Гарчи ерларнинг бир қисми шаҳарга ўтиб кетиб, экин майдонлари камайган бўлса-да, ялпи маҳсулот, ҳосилдорлик ортса ортдики, камаймади. Соф даромад кўпайди. Бу даромаднинг бир қисми ободончилик ишларига сарф қилинди. Хўжаликда улкан маданият саройи қуриб ишга туширилди.

Акбаров хўжаликка ўн йил раислик қилган бўлса, ҳар йили режалар ортиғи билан бажарилди. Эндиликда хўжалик миқёсида торлик қилиб қолаётган эди. Аслида ҳам шундай эди-да. Шунинг учун ҳам вилоят мутасаддилари уни 1991 йилда туманнинг бош раҳбари қилиб тайинладилар.

Ана шундан буён анча вақт ўтди. Туманда катта ишлар амалга оширилди. Хўжаликларнинг иқтисодиёти мустаҳкамланди. Чунки, бир вақтлари ҳайиқиб қилинадиган ишбилармонликка кенг йўл очилди. Президентимизнинг қатор фармонлари асосида туманнинг аниқ дастури белгилаб олинди. Чоғроққина бир хўжалик миқёсидаги тажрибалар, янгиликлар бутун туманга ёйилди.

Бошқарувнинг ҳаммага маъқул бўладиган ихчам тизими вужудга келди. Бунинг моҳияти шундаки, тумандаги катта-кичик ҳар бир раҳбар ўз ишини билиб қилиши керак, ўз бурчини тўғри англаб бажариши зарур.

Шунинг учун ҳам Акбаров раҳбар бўлиб келгач, шикоят ва ариза кўтариб келадиганларни ўз ҳузурига шикоятда кўрсатилган раҳбарлар билан биргаликда таклиф қилишни одат қилди. Бақамти ўтиришиб, ҳўш, нега бундай аҳвол юз берди, бунинг учун ким айбдор, бу камчиликни тузатса бўладими, бунинг учун нима қилиш керак, қани айтинг, биродар, биздан қандай ёрдам керак. Шундай қилингки, бу одам иккинчи бор шикоят қилиб юрмасин тарзида иш олиб борди. Талабни қаттиқ қўйди. Интизомни бузганларни, топшириқни бажармаганларни кўпчилик ўртасида қаттиқ уялтирди. Ана шундан сўнг шикоят қилувчилар сони камайди. Бизда ҳокимнинг қабул куни фалон вақтдан фалон вақтғача деган гап бўлмайди, ҳамма вақт эшигимиз очиқ. Кимнинг қандай гапи, дарди, таклифи бўлса, марҳамат, келаверсин, деди у. Бу катта-кичик раҳбарларга ҳам ўрнак бўлди.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарликда ҳам янгича йўл тутилди. Бир йиғилиш чақириб у шундай деди: биз сизларнинг деҳқончиликдаги ишларингизга аралашмаймиз, уни қилинглар, буни қилинглар, демаймиз. Буни ўзларингиз яхши биласизлар. Лекин, бир нарса эсларингиздан чиқмасин. Ер бойлигимиз, деҳқоннинг тирикчилиги ер билан, ердан ким қандай фойдаланаяпти. Буни қаттиқ назорат қиламиз. Айбдорлар кейин ўпкалаб юришмасин.

Ўзи эса, кўпроқ одамларни ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари билан шуғулланди. Айниқса, кам даромадли, ночор оилалар эътиборда бўлди. У туманга ишга келган йилнинг ўзидаёқ бу соҳада эл оғзига тушадиган ишни амалга оширди. Бирйўла 146 боланинг суннат тўйини, 24 янги оиланинг никоҳ тўйини ўтказиб берди. Президентнинг ўзи бу ишни маъқуллади, совға-саломлар юборди. Афғон урушида, Улуғ Ватан урушида қатнашганларни йўқлаш ва совға-саломлар бериш, ногирон, ночор оилаларнинг уйига бориб, уларни байрамлар билан қутлаш, табриклаш қатъий одатга айланди.

Туманда ижтимоий вазият тубдан ўзгарди. Меҳнатга онгли муносабат шаклланди. Деҳқонлар, чорвадорлар, боғбонлар ҳокимликнинг ишини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватладилар. Улар мустақилликни амалий меҳнат билан мустаҳкамлаш учун Президент қарорларини, фармонларини оғишмай амалга оширишга киришдилар. Илғор тажрибалар сайқал топди, саноатнинг қишлоқ хўжалигига кириб келиш кўлами кенгайди. Қилинган ишлар, эришилаётган натижалар ана шундан далолат бермоқда.

Ҳозирги кунда туманда 123 та деҳқон фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Ҳар йили туман бўйича 50-60 минг тонна сабзавот етиштирилмоқда. Чорвачиликда ҳам катта ўзгаришлар рўй берди. Кўп фермалар хусусийлаштирилди. Туман давлатга сут сотиш бўйича олдинги ўринларни эгаллаб турипти. Қишлоққа саноатнинг кириб келиши давом этяпти. Ҳозирги кунда туманда 250 та кичик корхона ишлаяпти. Бу корхоналарда емак, ичмак, кийим-кечакдан тортиб, қурилиш материалларигача ишлаб чиқарилмоқда. Икки йилдирки, туман давлатдан бюджетга қарз олмаяпти, ўзини ўзи "боқяпти". Ўтган йили туман бўйича 9 миллиард 321 миллион сўм даромад қилинди. Шундан 4 миллиард 639 миллион сўмини қишлоқ хўжалиги берди. Бошқача қилиб айтганда, кичик корхоналар бўйича бу йил олинадиган даромад яна ҳам кўпаяди. Улар туман бўйича умумий даромаднинг 60 фоизини бериши кўзда тутилмоқда. Бу дегани — туманда ишсизлар бўлмайди, бу дегани — қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида фақатгина унумли меҳнат қиладиган одамларгина ишлайди. Бу Президент қарорларининг ҳаётга амалий татбиқ қилинаётганлигининг самараси эмасми?!

Ана шулар ҳақида ўйлар эканмиз, бир қатор орден ва медаллар соҳиби бўлган ҳокимнинг иш фаолиятидан одамлар миннатдор бўлиб сўзлаётганликларининг боисини тушундик. У моҳир ташкилотчи, тадбиркор раҳбар бўлиш билан бирга, оилапарвар инсон ҳамдир. Турмуш ўртоғи Муҳаббат ая бир неча йил мактабда адабиётдан дарс берди. Ўғли Равшан вилоят ички ишлар хизматида. Қизлари Нилуфар ва Наргизалар ўқитувчилик қилишади. Рустам ака бир этак набираларнинг бобокалонидир.

Н. РИХСИЕВ.

Кўргазмада Покистон маҳсулотлари

Кейинги пайтларда халқаро кўргазмалар майдонига айланган Ташқи Иқтисодий алоқалар вазирлиги "Ўзэкспомарказ" Республика Савдо кўргазма марказида шу кунларда навбатдаги кўргазма бўлиб ўтмоқда. Покистон ҳукумати элчихонаси экспортни ривожлантириш тижорат бўлими, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ва "Ўзэкспомарказ" ташаббуси билан ўтказилаётган "Покистон маҳсулотлари" кўрғазмасида мамлакатнинг 55 фирмаси ўз саноат маҳсулотлари, электроника, электр маҳсулотлари, автомобиль ва эҳтиёт қисмлари, пахта, ип, мебель, ҳунармандчилик маҳсулотлари ва ҳоказоларни намойиш этмоқдалар.

Кўргазманинг мамлакатимиз ишбилармонлари учун айниқса фойдали бўлиши шубҳасиздир. Ишбилармонларимиз Покистонлик корчалонлар билан битим тузиб олдиларида турган муаммоларни бир қадар енгиллаштиришлари мумкин.

20 июнгача давом этадиган ушбу кўргазма Ўзбекистон ва Покистон мамлакатлари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашда муҳим босқич бўлади.

Маҳмуда ИСМОИЛОВА,
"Ўзэкспомарказ" ходими.

Қурувчилар устози

Инсон ҳаётида шундай дамлар бўладики, шу вақтда у ўзининг ўтган умри, орзулари йўлида кечирган ташвишу бахтиёр онларини бир зумда кўз ўнгидан ўтказади. Ўтган умрини бир неча дақиқа сарҳисоб қилади. Кўпинча биз фидойи инсонлар ҳақида фикр юритар эканмиз, ҳа, бундай инсонлар кўпроқ китоблардагина бўлади дейишдан ҳам ўзимизни тутолмаймиз. Аммо ҳаёт йўли барча учун намуна бўла оладиган инсонлар ёнимизда, қаторимизда биз билан елкама- елка хизмат қилаётганидан беҳабар бўлиб қоламиз.

Мен дўстим, сафдошим Шокир ака Ҳасанов ҳақида ўйлаганимда кенг маънодаги пири бадавлат "устоз" деб атагим келади. Шокир Ҳасанов бутун умрини, ақл-идроки, тажрибасини ёшларга бағишлаган. Етмиш баҳорни қаршилаётган дўстим оилапарварлиги билан ҳам, меҳнат фаолиятида ҳам ёш авлод учун намуна бўлса арзийди.

Шокир ака билан Нортожи ая кексалик гаштини суришмоқда. 7 фарзанд, 14 набирани тарбиялаётган бу оила маҳаллада ҳам намунали оилалардан ҳисобланади. У фарзандларига изтиробли, даҳшатли уруш йиллари ҳақида, халқимизнинг меҳнаткаш, сабрли эканлиги ҳақида кўп гапиради. Уруш тугаши билан ҳарбий хизматдан қайтгач, Ангрен шаҳридаги 17-сон билим юртига тарбиячи лавозимига ишга киради. Иш фаолиятининг биринчи куниданоқ бутун имкониятини ёшлар таълимитарбиясига бағишлайди. 1953 йилдан эса шу билим юртига раҳбар этиб тайинланади.

Шокир Ҳасанов 1962 йилда Тошкент шаҳридаги 5-қурилиш билим юртига, кейинчалик 36-ишчилар тайёрлаш билим юртига раҳбарлик лавозимларига ўтказилди. Устоз ва мураббий сифатида ёшларга қурилиш сирларини ўргатишда тажрибасини аямади.

Ҳозирги кунда республикамизнинг кўпгина қурилиш ташкилотларида Шокир аканинг шогирдлари меҳнат қилмоқда. Улар устозлари ўгитлари, билимларини меҳнат фаолиятида тадбиқ этишмоқда. Биз касбдошлари ҳам шогирдлари сингари дўстимиз билан фахрланамиз.

Р. ХУСАНОВ,
меҳнат қаҳрамони, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи.

ШАРТНОМАЛАР АМАЛГА ОШМОҚДА

ТИББИЁТ ходимлари ўзларининг анъанавий байрамларига муносиб ҳозирлик билан келмоқдалар. Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси ва Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси тизимидаги даволаш муассасалари орасида тузилган шартнома шу йилнинг муҳим хусусиятларидан бири бўлди. Байрам арафасида махсус мухбиримиз ҳар иккала бошқарма раҳбарларининг муовинлари билан суҳбатлашди.

Робия УСМОНОВА,
Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармаси бошлиғининг муовини:

— ҲАР ЙИЛГИ анъанавий байрамимизга тайёргарлик билан келиш одат тусига кирган. Хизмат кўрсатиш соҳасида рўй берган бу йилги услубий ўзгаришларни бунга яққол мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу, аввало, поликлиникалар қошида кундузги стационарларнинг қатъий ўрин эгаллаганлиги, енгил жарроҳлик марказларининг фаолият кўрсата бошлаганлигида ўзининг ифодасини топди. Соғлом авлод учун кураш — бош мақсад бўлиб қолди. Президентимиз фармони билан "Соғлом авлод учун" орденини олишга муваффақ бўлган шифокорлар тажрибаси оммалаштирилмоқда. Ҳар қачонгидек, "она ва бола" саломатлиги муҳофазаси диққат-эътиборимизда бўлмоқда. Бошқарма тизимида бир неча йилдан буён фаолият кўрсатаётган "Она ва бола" марказидан ташқари, пойтахт туманлари соғлиқни сақлаш бўлимларининг поликлиникаларида оналар ва болалар учун махсус хона очилди. Аёллар маслаҳатхоналари қаторига қизлар гинекология хоналари ҳам қўшилиб хизмат қила бошлади.

1994 йил шифокорлар ҳаётида шаҳодат кўригидан ўтиш, малака ошириш йили сифатида ҳам эсланиб қолади. Яна муҳим омиллардан бири Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш бошқармасига қарашли шаҳар ва туман билан ҳамкорлик ўрнатганлигимиздир. Бу ҳақда матбуотларда ёзилди. Ҳозирги кунда ана шу шартномага мувофиқ, амалий ишлар бошланиб кетди. Тошкентлик шифокорлар дала меҳнаткашлари муассасаларидаги врачларга ёрдам кўрсатишни бошладилар. Қишлоқ меҳнаткашлари, аниқроғи, беморларнинг шаҳар шифохоналарида, айрим ихтисосликлар бўйича шаҳарлик беморларнинг вилоят шифо муассасаларида даволаш режалари ишлаб чиқилди. Биз Тошкентдаги илмий муассасалардан энг етук мутахассис шифокор-олимларни қишлоққа жалб этиб, ёрдам кўрсатиш борасида ҳам алоқа ўрнатганмиз.

Фурсатдан фойдаланиб мен вилоят ва пойтахтда соғлиқни сақлаш ходимларининг барчасини байрам билан чин дилдан қутлайман. Уларга ишларида муваффақият тилайман.

Умида АСАДУЛЛАХЎЖАЕВА,
Тошкент вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг муовини:

— Кексалар тинчлик, хотиржамлик, танисоғлиқ бўлсин, дея дуо қилганларида катта маънони кўзлашаркан. Дарҳақиқат, инсон соғлом бўлсагина, еган-ичгани татиб, турмуши лаззатли бўлиши сир эмас. Шу боис ҳам вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасига қарашли шифо масканлари аҳолига тиббий хизмат кўрсатишни имконият даражасида яхшилашга ҳаракат қилмоқдалар. Ўтган йили Бўстонлиқда бутун қулайликларга эга бўлган туғруқхона очилди. Пискент туманида даволаш мажмуининг замонавий биноси қад кўтариб, аҳолига хизмат кўрсатмоқда. Ангрен, Чирчиқ шаҳарлари, Бўка, Зангиота туманларида шифохоналар, шифохоналарга қўшимча бинолар фойдаланишга топширилди.

Бутун республикамиздаги каби вилоятда ҳам чақалоқларни она сути билан боқиш, туғилиши билан уларни она ёнига ётқизиш каби бир неча йиллар давомида унутилган самарали усуллар тикланди. Касалхоналар, поликлиникалар қошида кундузги шифохоналар ташкил этилди, беморларнинг уйига бориб хизмат кўрсатиш тармоғи кенгаймоқда.

Ўрта тиббиёт ходимлари малакасини ошириш мақсадида ташкил этилган "Ҳамшира-93" кўрик танлови ўзини тўла оқлаганлиги учун вилоят ҳокимининг талаби билан "Ҳамшира-94" кўрик танловини давом эттириш режалаштирилди. Энди ҳамширалар касб маҳоратидан ташқари, билим доиралари бўйича ҳам имтиҳон қилинадилар. Тошкент шаҳри шифокорлари билан ҳамкорлик шартномасининг бажарилишига қатъий риоя этилади. 1994 йил соғлиқни сақлаш ходимлари фаолиятида ёлғиз қариялар, ногиронларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш йили сифатида ҳам из қолдиради. Энг муҳим муаммолардан бири бу йил тозалик учун кураш кун тартибидан тушмайди. Хавфли касалликлар пайдо бўлмаслиги учун зарур тадбирлар белгиланади. Кўриниб турибдики, зиммамиздаги вазифалар енгил эмас. Шунга қарамасдан, бурчларини бажаришда вилоятдаги ва Тошкент шаҳридаги барча шифокорларга, мутахассисларга, шифокор — олимларга омад тилайман, уларни байрам билан табриклайман.

РАҲМАТ, ШИФОКОРЛАР

БОШИМГА оғир ташвиш тушиб, кетма-кет икки фарзандим сариқ касал билан оғриди. Ўзимни қўярга жой тополмай қолдим. Чунки, қўлимда яна бир эмизикли гўдагим бор эди. Ҳайриятки, Тошкент шаҳрининг Шайҳонтохур туманидаги 2-юқумли касалликлар шифохонаси шифокорлари жонимга аро киришди. Улар дори-дармонлар тақчиллигига қарамай фарзандларимни қунт билан даволашди. Бош шифокор Яйра опа Ҳакимова, бўлим мудири Гулнора Умарова, шифокор Нодирахон Мавлонова ва бошқа барча ҳамшираларга оиламиз номидан самимий миннатдорчилик билдираман.

С. СУЛАЙМОНОВА,
ўқитувчи.

Тиббиёт ходимлари куни олдидан

АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Олмалиқ шаҳар худудий тиббий бирлашмаси аҳоли саломатлигини сақлаш, турли касалликларни даволаш бўйича вилоятимиздаги шаҳар ва туманлар ўртасида етакчи ўринда туради. Бу ерда, айниқса, турли юқумли, руҳий, сил, қулоқ, бурун, томоқ ҳамда кўз касалликларини даволаш борасида бой тажриба тўпланган. Муолижа ишлари асосан энг сўнгги замонавий тиббиёт асбоб ускуналари ёрдамида талабга мос хоналарда малакали шифокорлар томонидан амалга оширилади. Баъзи бир касалликлар бўйича эса шаҳар худудий-тиббий бирлашмаси туманлараро муолижа маскани ҳисобланади. Шунинг учун шаҳарнинг клиника ва шифохоналарига атрофдаги Оҳангарон, Пискент ҳамда Бўка туманларидан ҳам жуда кўплаб беморлар хожат истаб келадилар. Бунинг боиси шаҳар шифокорлари ўз билим ва маҳоратлари туфайли бугунги кунда энг мураккаб муолижа турларини ҳам бемалол амалга ошира олиш салоҳиятига эга эканликларидадир. Шаҳар худудий тиббий бирлашмаси бош шифокори Э. МАННОПОВ билан қилган мусоҳабамиз жамоада тўпланган бой тажрибанинг таҳлили, аҳоли саломатлиги йўлида қилинаётган ибратли саъй — ҳаракатлар самараси ҳамда келажакдаги ишлар хусусида бўлди.

— Эгамберди Маннонович, маълумки бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиб борилаетган ҳозирги жараён ҳақиқий аҳволни хаспўшламасдан, тўғрисини айтганда, кўпгина соҳаларга ўзининг иқтисодий таъсирини ўтказмоқда. Бу ҳол, айниқса, бюджет ҳисобига кун кечираётган маданият, маориф ҳамда соғлиқни сақлаш соҳаларида яққол кўзга ташланмоқда. Ана шу нуқтаи назардан келиб чиқиб, айтингчи, сиз раҳбарлик қилаётган шаҳар худудий тиббий бирлашмаси дори-дармонлар танқис бўлган бир вақтда аҳоли саломатлиги йўлида қандай самараларга эришмоқда?

— Саволингизга, аввало шаҳримизни вилоят ва жумҳуриятимизда тутган ўрни, ҳақида қисқача изоҳ бериш билан жавоб қайтаришдан бошласам, менимча тўғри бўлса керак. Шуни таъкидлаш лозимки, Олмалиқ улкан саноат ишлаб чиқариш корхоналари жойлашган, ўзининг ер ости бойликлари, кимёвий ва маиший хизмат буюмлари билан машҳур бўлган байналмилал шаҳар ҳисобланади. Бу ерда бугунги кунда қарийб 120 мингдан зиёд турли миллат ва элат вакиллари меҳнат қилмоқдалар. Шаҳарнинг ишлаб чиқаришини етарлича ишчи кучи билан таъминлаётганлар ҳам, аввало, мана шу одамлар. Олмалиқда аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш масаласига бўлган эътибор бугунги иқтисодий жиҳатдан бирмунча қийин кечаётган даврда ҳам ўз кучини йўқотгани йўқ. Шаҳар ҳокимлиги аҳоли саломатлиги муҳофазасини ўз зиммасига олган бизнинг худудий тиббий бирлашмамиз фаолиятига ҳамиша диққат билан қараб келади. Лозим бўлган барча ёрдам ва моддий кўмагини ҳеч қачон аямайди. Кўрсатилаётган ғамхўрлик ва қилинаётган эътиборга жавобан биз шифокорлар ҳам зиммамиздаги масъулиятни ҳис этиб фаолият юритишга одатланганмиз. Бугунги кунда жамоамизда, айтиш мумкинки, ўз касб маҳоратларини пухта эгаллаган катта тиббиёт ходимлари гуруҳи ташкил топган. Айни пайтда 371 нафар олий маълумотга эга бўлган шифокорлар аҳоли саломатлиги йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг 19 нафарини олий, 61 нафарини биринчи, 10 нафарини эса иккинчи тоифали малакали тиббиёт мутахассислари ташкил этади. Шунингдек, 1248 нафар ўрта махсус шифокорлик маълумотига эга бўлган ҳамшираларимиз ҳам етакчи тиббиёт ходимларимиз билан бир сафда туриб одамлар саломатлигини муҳофаза қилишда фаол иштирок этмоқдалар. Шифокор ва ҳамшираларимизнинг касб маҳоратларини мунтазам равишда ошириб боришига эришиш фаолиятимизда асосий мезонга айланган. Биз бу масалага жуда кучли эътибор билан қараймиз. Шифокорларимизнинг узлуксиз тиббиёт тамойилларига кўра ўз вақтида малака ошириш олийгоҳларига жўнатиб турамиз. Ўз навбатида жумҳурият соғлиқни сақлаш вазирлиги ва вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ёрдами билан тиббий бирлашмамиз ихтиёрига юбориб туриладиган таниқли тиббиёт мутахассисларидан ҳам ўқув маърузаларини тинглашни йўлга қўйиб борамиз.

Бу борада, иккинчи йилдирки, шаҳар ҳокимлиги ташаббуси билан Олмалиқда очилган тиббиёт билим юрти ишларимизни жонлантириб боришда бизга анчагина наф келтирмоқда. Эндиликда кўплаб ҳамшираларни мана шу билим юртидан олмоқдамиз. Бу ернинг ўзида ҳам малака ошириш имкониятлари яратилган.

Айни пайтда шаҳримизда 9 та замонавий касалхоналар мавжуд бўлиб, уларнинг ҳаммаси етарлича шифокор ва ҳамширалар билан таъминланган. Мазкур муолижа масканларида бир вақтнинг ўзида 1220 нафар беморлар ётиб даволанишлари мумкин. Шу билан биргаликда учта катта ёшдаги кишилар ва яна учта болалар поликлиникаларида ҳам аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатилмоқда. Бундан ташқари сил, тери таносил ва руҳий касалликлар диспансерлари ҳам ишлаб турибди. Шаҳар бўйича турли касалликларга мўлжалланган тўртта жонлантириш бўлимлари мавжуд. Хизматимиздан Олмалиқ аҳолисидан ташқари Оҳангарон, Пискент ҳамда Бўка туманлари аҳолиси ҳам бемалол фойдаланмоқдалар. Қўшни туманлардан келаётган муолижага муҳтож беморлар кўз, қулоқ, томоқ, бурун ва ўсмирлар касалликлари бўйича ҳам шаҳарликлар билан баббаравар тиббий ёрдам олмоқдалар. Муолижа масаласи ҳусусида умумий қилиб шу нарсани алоҳида таъкидлаш мумкинки, биз бу борада етарлича имкониятларга эгамиз. Мавжуд шарт-шароитларимиз жумҳурият соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан қўйилган даволанаётган бир бемор учун ўртача 7 квадрат метр жой бўлиши лозим эканлиги тўғрисидаги тавсияларини бажаришга имкон беради. Келгусида бу борада қўшимча қулайликлар яратиш масаласи ҳам аста-секин ечилиб боряпти.

— Бизга маълум бўлишича, тиббий бирлашмангиз шаҳардаги жуда кўплаб меҳнат жамоалари билан яхши алоқада экан...

— Ҳақиқатан ҳам шундай. Бу муносабатларни шундай изоҳлаш мумкинки, шаҳардаги кўпгина корхона ва ташкилотлар ҳузурида соғломлаштириш ҳамда даволаш масканлари мавжуд бўлиб, у ерда фаолият кўрсатаётганларнинг аксарият қисмини бизнинг шифокорларимиз ташкил этадилар. Тиббий бирлашмамиз ҳамиша ана шу меҳнат жамоаларининг мададй ва кўмагини ҳис этиб туради. Масалан ҳозирги иқтисодий қийинчиликлардан қатъий назар, Олмалиқ тоғ металлургия комбинати 250 нафар беморга мўлжалланган, замонавий қулайликлари туфайли айрим ривожланган давлатлардаги тиббий масканлар билан бемалол рақобатлаша оладиган янги касалхона қурмоқда. Келгуси йилдан бошлаб бу ерда беморларни даволаш мумкин бўлади. Касалхона ишга туширилгач, яна бир кунда 850 нафар аҳолига тиббий хизмат кўрсата оладиган клиника қурилишини бошлаш режалаштирилмоқда. Комбинат маъмурияти айрим тиббий дори-дармонлар, маҳсулот ва ашёларини топиш муаммосини ҳал этишда ҳам бизга яқиндан ёрдам кўрсатиб келади. Айтайлик, ҳозирги кунда ҳамма жойда камёб ҳисобланаётган рентген пленкасини топишда комбинат раҳбарияти бирлашмамизга кўмаклашмоқда. Шаҳримизда бизни астойдил қўллаб-қувватлаётган бундай жамоалар кўпчиликни ташкил этадилар. Хусусан "Аммофос" ишлаб чиқариш бирлашмаси, мебель комбинати, кўрғошин қурилиш комбинати, Ўзбекистон транспорт қурилиши вазирлигига қарашли шаҳардаги махсус трест жамоаси, 354-механизациялашган кўчма колонна, "Ўзбекистон" кичик корхонаси раҳбарияти шулар жумласидандир.

— Бирлашма гўдаклар орасида учрайдиган турли касалликларнинг олдини олиш ва даволашда ҳам вилоятда етакчи ўринда турар экан. Бундан шундай хулосага келиш мумкинки, шаҳарда Президентимизнинг "Соғлом авлод учун" ордени тўғрисидаги фармони жуда катта аҳамият касб этяпти. Шундай эмасми?

— Мазкур фармонни бажариш фаолиятимиздаги асосий иш дастурига айланган. Бу йўналишда амалга оширилаётган ҳамма ишларни кучли назорат остига олганмиз. Вазифа юклатилган шифокорларимизнинг ҳисоботларини доимо тинглаб борамиз. Гўдак туғилган кунидан бошлаб соғлом вояга етиши керак. Шаҳар марказий касалхонасининг туғруқхона бўлимида энг малакали шифокор ва ҳамширалар хизмат қилишади. Ҳамшира қизларимизнинг касб малакаларини ошириш мақсадида ҳар йили турли кўриклар ўтказилиб турилади. Бу йил ҳам "Ҳамшира—94" кўригида иштирок этган қизларимиз ўзларининг эгаллаб турган касбларида нималарга қодир эканликларини амалда исботладилар. Бирлашма миқёсида ўтказилган бу кўрикда ғолиб деб топилганлар вилоят миқёсидаги кўрикда қатнашишга йўлланма олдилар. Лекин, касални даволашдан унинг олдини олган ҳар томонлама фойдалидир. Бунинг учун шаҳар санитария-эпидимиология станцияси фаолияти тубдан кучайтирилган. Болаларнинг ўйин майдончалари, боғчалар, чўмилиш ҳавзаларидаги сувнинг аҳволи ҳамиша кучли назоратда туради. Ҳатто, деҳқон бозорида сотилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг сифатига қадар текшириб, кузатиб борилади. Бундай кучли назоратни таъминлашда шаҳар давлат бош санитар шифокори Муҳаббат Дадажонова алоҳида фаоллик кўрсатмоқда. Вилоят ҳокимининг тозаликни кучайтириш масаласи тўғрисидаги қарори юзасидан шаҳар миқёсида доимий равишда тозалик ишлари олиб борилмоқда. Шу билан биргаликда мактаб ўқувчиларининг ёзги таътилни намунали ўтказишларини таъминлаш мақсадида ҳам аниқ режалар асосида фаолият юритяпмиз. Шаҳардан ташқаридаги бешта болалар оромгоҳларида дам олаётган ўқувчиларга алоҳида шифокорлар бириктириб қўйилган. Ҳар бир оромгоҳга биттадан "Тез ёрдам" машинаси ажратиб берилган. Шу билан биргаликда 11 та мактабда кундузги дам олиш ва даволаш оромгоҳлари ташкил этилган бўлиб, ўқувчилар энг малакали шифокорларимизнинг кўрикларидан ўтказилмоқдалар.

— Сўнгги савол: аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш ва даволаш ишларини янада такомиллаштириш мақсадида қандай янгиликлар жорий этилмоқда?

— Биз атрофдаги туманларнинг айрим хўжалик ва ташкилотлари билан шартнома асосида ишлаш тажрибасини қўллаяпмиз. Бундай иш услуби ҳозирги шароитда ҳар икки томон манфаатлари учун ҳам фойдали бўлади, деб ўйлайман. Ҳозиргача Пискент районидаги "Қирққизобод" ва Ҳ. Қодиров номли жамоа хўжаликлари билан бирга шундай шартномаларни тузишга эришдик. Ўзаро келишувга биноан биз мазкур хўжалик аъзоларини соғломлаштириш бўйича турли профилактик ишларини олиб борамиз. Беморларни шаҳарга олиб келиб даволаймиз. Иккинчиси, шаҳар суғурта идораси билан ҳамкорликда бирлашмамиз қошида тиббий суғурта бўлинмаларини ташкил этяпмиз. Қисқача қилиб айтганда, бирлашмамиз жамоаси аҳоли саломатлиги йўлида бор тажриба ва имкониятларини ишга солиб, меҳнат қилмоқда. Чунки, асосий мақсадимиз биринчи навбатда одамлар саломатлигидир.

Суҳбатдош Иброҳим ТОШЕВ,
"Тошкент ҳақиқати"нинг махсус мухбири.

• Таҳририятга келган хатлардан

МИННАТДОРМИЗ

МУСТАҚИЛ Ўзбекистоннинг илк қалдирғочлари етишиб чиқмоқда. Ҳозирги кунда мактабни битираётган ўқувчиларни шундай деб таққосласак, асло муболаға бўлмас.

Ҳақиқатан ҳам, бугун биз неча йиллар орзу қилиб келган ниятимиз ушалаётганидан — "битирувчи" деган шарафли номни олиб, юртимизнинг тараққиётига оз бўлсада ҳисса қўшиш даражасига етганимиздан хурсандмиз. Иккинчи уйимиз ҳисобланмиш мактаб билан хайрлашиш арафасида ана шу туйғуларни ҳис этиб, мустақил ҳаётга қадам қўя бошладик. Шундай ҳаяжонли дамларда бизларга унутилмас сабоқ, таълим-тарбия бериб яхши инсоний фазилатларни шакллантиришда кўмаклашган устоз-мураббийларимизга миннатдорчилик билдирмоқчимиз.

Ҳурматли Юсуп Орипович, Марҳамат опа, Саноат Умаровна, Ҳанифа Рихсибоевна, Нафиса Аъзамова, Моҳира опа, Мавжуда Ҳалиловна! Бизга берган билимларингиз учун қанча раҳмат айтсак ҳам оз. Сизларга боқий умр, мустаҳкам соғлиқ, яна биз каби ўнлаб, минглаб битирувчиларни вояга етказишингизда куч-қувват тилаймиз.

Юнусобод туманидаги 143-мактаб битирувчи-ўқувчилари ДУРДОНА (11а-синф) ва ДИЛШОД (9а-СИНФ) МИРСОАТОВлар.

КЎРИК ҒОЛИБИ — "КАБУТАР"

ЯҚИНДА Акмал Икромов туманидаги 17-сон болалар боғчасида соғломлаштириш-спорт байрами ўтказилди. Чиройли безатилган майдончада мазкур боғчанинг "Кабутар", 186-,396-,402-,608-боғчаларнинг "Юлдузча", "Қалдирғоч", "Қуёш", "Кўзмунчоқ" гуруҳлари мусобақалашдилар.

Кўрик уч қисмдан иборат бўлиб, мусиқий қисмда спортга бағишланган ўйин, ашула ва шеърлар янгради. Асосий қисмда болажонлар иккига бўлиниб, турли спорт анжомларидан фойдаланган ҳолда беллашдилар. Учинчи қисм "Кенгуру" деб аталди ва унинг шартига кўра кичкинтойлар узунликка сакраш машқларини бажардилар.

Тадбирда ҳар бир бола ўз чаққонлиги, довюраклиги, эпчиллигини намойиш этди. Ҳакамлар хайъати 17-боғчанинг "Кабутар" гуруҳини ғолиб деб топди. Иккинчи ўрин эса 186-боғчанинг "Юлдуз"ча гуруҳига насиб этди. Ғолиб "Кабутар" гуруҳи туманлараро ўтказиладиган спорт мусобақасида қатнашиш учун йўлланма олди.

З. РАШИДОВА.

КЎПРИК МУСТАҲКАМ БЎЛСИН

БЎСТОНЛИҚ тоғли туман бўлгани учун ҳам бу ерда ёғингарчилик ниҳоятда кўп бўлмоқда. Бунинг натижасида турли табиий офатлар — тошқинлар, селлар, кўчки ва ўпирилишлар тез-тез юзага келяпти. Мутасадди ташкилотлар сергак турганлиги учун ҳам уларнинг халқ хўжалигига салбий таъсири камроқ бўлмоқда, энг муҳими инсонлар ҳалок бўлишининг олди олинмоқда.

Лекин, шунга қарамай, унинг зарари сезиларли бўлаяпти. Қатор бошқа жойлар қатори Чорвоқ сув омборининг атрофидан айланиб ўтувчи йўл кўп жойидан бузилиб кетаяпти. Бу транспорт қатнови ва фуқароларнинг юришини мушкуллаштириб юборди. Биргина Бурчмулла ва Боғистон қишлоқлари орасидаги 13 километрли йўл уч жойидан бузилиб кетди. Табиийки, бунинг оқибатида транспорт қатнови тўхтаб қолди, чунки бузилишлар миқёслари катта ҳажмдаги бўлганлиги учун уларни тўла бартараф этиш ишлари чўзилиб кетмоқда. Ўртадан ўтадиган Бешкайрағочсойдан оққан лойқа тошқин йўлларни бузиб, ётқизилган бетон қувурларнинг ҳаммасини қўпориб Чорвоқ сув омборига суриб ташлади.

Бўстонлиқ йўл қурувчилари дарҳол сойга сув ўтадиган бетон қувурлар ётқиздилар, устига шағал тўкиб, асфальтладилар. Лекин, афсуски орадан ўн кун ўтар-ўтмасдан яна тошқин бўлиб, бу ҳаракатни чипакка чиқарди. Йўлнинг сой устидан ўтадиган қисми яна яроқсиз ҳолга келди.

Бундай тошқинлар ва уларнинг зарарлари фақат бу йил содир бўлаётгани йўқ. Бешкайрағочсойда кейинги ўн беш-ўн олти йил давомида саккиз марта тошқин содир бўлиб, ҳар гал ётқизилган бетон қувур ва унинг устига қурилган кўприкларни бузиб ташлайверди. Йўл қурувчилар ҳам бўш келмадилар. Ҳар гал қайта тиклайвердилар, лекин сарфланган куч ва маблағ шамолга учиб кетаяпти. Хомаки ҳисобларга қараганда, бузилган кўприкни қайта-қайта тиклаш учун сарфланган харажатлар бир миллиард сўмдан ҳам ошиб кетди.

Бизнингча, Бешқайрағочсой устига кўприкни бироз ортиқча харажат қилинса ҳам баландроқ ва мустаҳкамроқ қуриш керак, токи бўладиган баҳорги тошқинлар, селлар уни бузолмасин. Туман ҳокимлигининг мутасадди ташкилотлари раҳбарлари бу ҳақда ўйлаб кўришса фойдадан ҳоли бўлмасди. Шундай қилинса транспорт, йўловчилар қатновида юзага келадиган ортиқча қийинчиликлар бартараф этиларди.

Нанай кўпригини ҳам сонда бор саноқда йўқ дейиш мумкин. Уни таъмирлаш ишлари ўтган йилнинг сентябрь ойида бошланган бўлса, охирлашидан дарак йўқ. Бунинг оқибатида Боғистон-Ғазалкент йўналишида автобуслар қатнови тўхтаб қолди. Ишни жадал бошлаб, орадан кўп ўтмай ўз ҳолига ташлаб қўйилишидан, аввало, оддий фуқаролар азият чекмоқдалар. Натижада автобус йўналиши хизмат қиладиган қишлоқлар аҳолиси фақат пиёда юришга, ҳатто, арзимаган рўзғор ташвиши билан ҳам ўн икки километргача йўл босишга мажбур бўлмоқдалар.

Тўғри, шу кунларда туманимизда табиий ҳолат анча ташвишли. Тошқинлар, селлар, кўчки ва ўпирилишлар кўп содир бўлмоқда. Уларнинг олдини олиш, келтирадиган зарарини камайтириш, айниқса, аҳолини муҳофаза қилишга кўп куч-ғайрат ва маблағ кетмоқда. Қурилиш техникаси ҳам, транспорт воситалари ҳам бу ишга сафарбар қилинган. Истагимиз ҳозирги бундай мушкулотлар осон бўлганидан кейин биз юқорида тилга олган кўприкларни мустаҳкам қилиб тиклаш ва таъмирлашни тугатишни ҳам пайсалга солмасликдир. Туман йўл қурилиши бошқармаси раҳбарлари (бошлиғи Э. Сотиболдиев) бу мулоҳазаларимизни инобатга олишларига умид қиламиз.

Т. МАШРАБОВ,
Боғистон қишлоғи, ер тузувчи муҳандис.

• Вилоят ички ишлар бошқармаси матбуот маркази хабар қилади

АЙБЛАРИГА ЯРАША

Янгийўл шаҳар ички ишлар бўлими жиноят қидирув бўлинмаси ходимлари оператив вазиятни барқарор ушлаб турувчи муҳим омиллардан бири — бу содир этилган жиноятларни очилиши ва жиноятга қўл урган шахсларга қонуний чоралар қўлланиши эканлигини яхши биладилар. Шунинг учун шаҳримизда содир этилган жиноятларни очишга ва қўлга олиш ишларига эътибор кучайтирилган. Масалан, шу йилнинг 18 апрелида Янгийўл шаҳар китоб фабрикасидан бир неча миллион сўм нархли нусха кўчириш аппарати номаълум шахс томонидан ўғирланган эди. Қўрилган тезкор чора-тадбирлар натижасида бир кундан кейин шу фабрика ишчиси фуқаро "М" аниқланди ва ҳибсга олинди. У томонидан ўғирланган қимматбаҳо аппарат корхонага қайтарилди. Фуқаро "М"га нисбатан эса жиноий иш қўзғатилиб тергов олиб борилмоқда. 8 апрелда шаҳримизнинг Ниёзов кўчасида яшовчи фуқаро Эргашеванинг уйидан, номаълум шахс қимматбаҳо буюмларини ўғирлаб кетган эди. Бўлимимиз ходимларининг хатти-ҳаракатлари ва амалга оширилган тадбирлари бекор кетмади. Бир неча кундан кейин 8-чи ғишт заводи ишчиси. 1964 йилда туғилган фуқаро "Н" ушланди. Ундан фуқаро Эргашевага қарашли буюмлар ашёвий далиллар сифатида олинди. Фуқаро "Н" эса қонун бўйича ўз жазосини олади.

Бўлимимиз ходимлари Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг "Халқнинг сабр тоқати чексиз эмас, қилмиш қидирмиш деганларидек, жиноятчиларга ўз айбларига яраша жазо бериш даркор" — деган сўзларини ўзлари учун дастур қилиб олганлар. Президентимиз талабларини бажариш учун кеча-кундуз тинмай ишлайдилар.

А. ПИРНАЗАРОВ,
Янгийўл шаҳар ИИБ жиноят қидирув бўлинмаси бошлиғи, милиция майори.

ЧЎТАЛЧИ

Фуқаро Садриддин Жўраев Оққўрғон туманидаги "Маданият" жамоа хўжалигида истиқомат қилади. Тақдир тақозоси билан бугунги кунда катта ҳовлида бир ўзи туради. Кунлардан бир кун ҳамқишлоқлари Улуғбек Жўраев, Жуман Эргашев ва яна 5 нафар ёш ўсмирларни тўплаб уйига олиб келади. Уларга ўз уйидан қимор ўйнаш учун хона ажратиб, шарт-шароит яратади. Эвазига ҳар қайсисидан маълум миқдорда пул олади. Албатта ўйинда биров ютади, биров ютқазади. Ютган ўз навбатида албатта яна "чўтал" чиқаради. Қараб турибсизки, кечқурун бошланган ўйин тонг отаргача давом этаверади. Айрим ҳамқишлоқлари шу ерда ётиб ҳам қолади. Бир кунлик даромад Садриддиннинг гапи бўйича бир неча минг сўм пул бўлар экан. Нима кўп "худо"нинг куни кўп. Кунида ўйин бўлаверса ишламасдан, бемалол тирикчилик ўтказса ҳам бўлар экан.

Садриддин Жўраев ўзининг бу ҳаракати билан ўз уйида қиморхона очиб, қимор ўйновчиларга шарт-шароит яратганлиги туфайли Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 219 1-моддасининг 2-қисмида кўрсатилган жиноятни содир қилади. "Чўталчи"нинг сири ошкор бўлди. Ушбу жиноятни фош қилишда Оққўрғон тумани Олимкент қўрғони милиция бўлинмаси ходимлари терговчи милиция капитани Бахтиёр Сулаймонов билан биргаликда фаоллик кўрсатишди.

А. МУҲАМАТҚУЛОВ,
Оққўрғон тумани ички ишлар бўлими бошлиғининг шахсий таркиб бўйича муовини, милиция майори.

ОТ ЎҒРИСИ

Фуқаро Ўринбой Шерматов 1990 йил Тошкент шаҳар Куйбишев тумани халқ суди томонидан Ўзбекистон Республикаси жиноят мажмуасининг 125-моддаси 3-қисми билан судланган. У жазони ўтаб чиққанидан кейин ҳам, ўзига тегишли хулоса чиқариб олмади яна жиноятга қўл урди. Шу йилнинг апрель ойида у Юқоричирчиқ туман Ийкота қишлоғида жойлашган вилоят травматология касалхонасида даволанаётган бўлишига қарамай 18 апрель куни бу ердан чиқиб кетади. Эртаси куни чамаси 12 дан 30 минут ўтганларда Паркент туман "Гулистон" жамоа хўжалигига келган. Хўжаликнинг 18-бригадасида яшовчи Нургали Асоновни уйи олдида турган, унга бириктирилган ГАЗ-51 маркали автомашинани кўриб кўнглига ёмон фикр келади. Н. Асонов уйига кириб кетганидан ва кўчада ҳеч ким йўқлигидан фойдаланиб автомашинани олиб қочиш мақсадида унга ўтириб, ўт олдирмоқчи бўлаётганида шу ерлик Г. Йўлдошева унга танбеҳ беради. У жинояти фош бўлганини сезиб, машинани қолдириб яширинишга улгуради.

Ўринбой ўзининг жиноий ҳаракатини давом эттириб шу куниёқ соат 13 ларда "Гулистон" жамоа хўжалигида яшовчи фуқаро А. Адҳамовнинг уйи олдидан боғлоқлиқ турган отни ечиб олиб жўнайди. Отнинг эгаси С. Тожибоев оти ўғирланганини сезиб қолиб танишлари С. Икромов. С. Ҳасанов ва А. Солиевлар билан уни қидиришга тушадилар ва воқеа содир бўлган жойдан тахминан 2 км нарида ўғрини қувиб етиб, уни ИИБ ходимларига топширадилар.

Ҳозир от ўғрисига нисбатан жиноий иш қўзғатилди. Энди у қилмишига яраша суд олдида жавоб беради.

А. АБДУЛЛАҲАКИМОВ,
Паркент ноҳияси ИИБ бошлиғининг муовини, милиция майори.

БОЛАДА НИМА ГУНОҲ?

Шу йилнинг 14 апрель куни кеч соат 18.50 чамасида Чиноз тумани ички ишлар бўлимининг навбатчилик қисмига ташвишли хабар келди. Чиноз шаҳар Ишчилар шаҳарчаси 31-уй, 16-хонада яшовчи Валентина Абдулина милиция майори Д. Қулаҳмедовга ўз уйида фарзанди 2-мактабнинг биринчи синф ўқувчиси Руслан Абдулиннинг мурдаси борлиги ҳақида ташвиш билан билдирди.

Ушбу жиноят бўйича туман прокурори Й. Тошев ва туман ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори К. Ражибоев раҳбарлигида тезкор гуруҳ тузилди. Гуруҳ аъзолари жиноят содир бўлган жойга чиқиб, зудлик билан 15 апрель куни эрталабки соат 4 даёқ жиноятчини фош этишга эришдилар.

Ушбу жиноятни содир этганлар ким экан денг? Қотил Руслан ўзи ўқийдиган 2-мактабда тарбиячи бўлиб ишловчи, вақтинчалик Чиноз шаҳар З. Носиров кўчасидаги 21-уйда икки нафар вояга етмаган фарзандлар билан яшовчи, 1967 йилда туғилган Елена Каратаева бўлиб чиқди. У далилий ашёлар билан ҳибсга олинди. Албатта, туман прокуратураси томонидан олиб борилаётган тергов натижаларидан юқоридаги болада гунох нима эди, деган саволга жавоб топилса керак.

Ф. ДУРУМБЕТОВ,
Чиноз тумани ИИБ бошлиғи муовини, милиция подполковниги.

Адабиёт ва санъат

• Адабий меросимизни ўрганамиз

4.

САЪДИЙ ШЕРОЗИЙ

Панду-ҳикмат оламининг буюк устози, ғазалда қалби дарё, маснавийда беҳамто, назму аср "гулистон"ида боғбону, шеърият "бўстон"ида сухандон ҳазрат шайх Саъдий узоқ умр кўриб, шунга яраша улкан адабий мерос қолдирган. Шарқда бирор шоир йўқки, ижоду умрда Саъдийга ўхшашни орзу қилмаган бўлса. Шоир бўлмаганлар ҳам "Саъдий ёшига етайин" деб ният қилганлар. Бу масал мозийдан келажак қадар фозилу донишмандлар фикру-зикрида бўлгуси. Аммо урфиятда соқолига оқ тушган эллик-олтмиш ёшли одамларга қарата ҳам "Сизнинг ёшингизга етайлик, Сизга ўхшаб юрайлик" деган гаплар кўп эшитилади. Куфроналик ёмон нарса. Бироқ ўхшаганда ҳам буюк сиймоларга ўхшашга ҳаракат ва ният қилиш керак. Гап келиб қолганда индамаслик ҳам яхши фазилат эмас. Бу борада шайх Саъдий ҳазратлари шундай деганлар:

Агарчи донишмандлар ҳузурида жим туриш,—
Одобдир, пайти келса сўзлаб қол.
Икки ҳол ақлсизлик. Гап келганда гапирмай,
Зарур чоғда жим турмай, бўлиб кетиш сўзамол.

(Ш. Шомуҳаммад таржимаси)

Шундай қилиб, Муслиҳиддин Саъдий Шерозий тахминан 1184 йил Шероз шаҳрида диндор ва дин пешволари оиласида таваллуд топган. Шоирнинг падари бузрукворлари замона ҳукмдорлари Отабеклар салтанатида диний мушовир бўлиб хизмат қилган. Саъдий 1292 йилнинг 9 декабрида оламдан кўз юмган.

Саъдий бир юз саккиз баҳорни кўрди,
Кашфи ғазал қилди, яратди "Бўстон".
Навоий томондан азбер этилди,
Нодир ривоятлар кони "Гулистон".

Фақат ҳазрат Навоийни эмас, юзлаб ғазал даҳоларининг устози бўлмиш Шайх Саъдий гўзал калом ва яширин маънолар хазинасининг калитдори, назмий тафаккур оламининг подшоҳидур.

"Дар шеър се тан паямбаронанд,
Ҳарчанд ки "ло набию баъди".
Авсофи қасидаю ғазалро
Фирдавсию Анварию Саъдий".

Таржимаси:

Шаъриятда учта пайғамбар,
Ҳар нечаки "ло набию баъдий".
Маснавию ғазал ёзишда
Фирдавсию, Анварию, Саъдий.

Саъдий мумтоз адабиёт жанрларининг барчасида қалам тебратган ва замона устози сифатида ватандоши Ҳофиз Шерозий дунёга келгунича шеърият байроғини баланд кўтариб турган буюк сиймодир. Унинг таъсирида Ҳофиз, Камол, Жомий ва Навоийлар форсу туркийда ғазал мактабини яратдилар. Шоирнинг барҳаёт ғазаллари ҳар қандай давру замонда ўз қадру қимматини йўқотмасдан: "Қўйгилки йиғлайин то мисли булут баҳорлар" ўзининг доимо кераклигини уқдириб келмоқда.

Шоир ўткинчи дунёда ҳар ким ўз иши билан шуғулланиши, беҳуда саъй ҳаракат, ялқовликни қоралаб шундай дейди:

"Биншинаму сабр паш гирам,
Дунболаи кори хаш гирам".

Таржимаси:

Ўлтираман сабр этиб нуқул,
Ўз ишимга бўламан машғул.

Шоирнинг ибратли каломи ила сўзни мухтасар қилиб, эътиборингизга унинг бир неча ғазалларини ҳавола этамиз.

Мутаржим.

ҒАЗАЛЛАР

Лаъли лабинг ким тишлади, эй кулгучи шўх гўзал?
Ва латофат боғида ким узди гул юздан бу гал?
Умрида, айт, ким емиш бундай ажойиб мевани?
Ким кесиб эрмиш ўзи бундай қовун мисли асал?

*

Эй Хизр, ўлмас ҳалолинг то тирикликнинг суви,
Ким билурсан не азобда сўрди Искандар тугал?
Кимса қонин оқизибсен ёки бу майдур қизил?
Ёки тутнинг қорасиму тўнга томмиш олу ял?

*

Суҳбат аҳли бирладурсан қочасан биздан мудом,
Сен гуноҳкор ўлмасанг бахтдан гуноҳ ҳуркмиш азал.
Кўп таваққуф этмас ул гар мевайи пурбор эрур,
Билса мардум ширину пишганлигини ҳар маҳал.

*

Шукр бўлгай то бу девор бир йўла кетмиш тубан,
То яна айтмасмусен бу боғни кўрмоқмас амал.
Гул ҳам ул ҳафта ичинда очмас эрди оғзини,
Ким бугун тонг ели бирла пардаси чок бемаҳал.

*

Оққан ул майдур қизил, бўлмас солиб жомга яна,
Бизга бу хумдан етар бегоналар ичгач ҳаял.
Саъдий энди бош олиб кет ўзга бўстонлар сари,
Бу боғинг пайҳон этиб айғирлар ўтди галма-гал.

***

Қўйгилки, йиғлайин мен мисли булут баҳорлар,
Тошдан фиғон таралгай ажралганида ёрлар.
Айтгилки, сорбонга кўз ёшларимни ҳолин,
Ёмғирда маҳмил ортиб, оҳ чекмасин норлар!
Кимки фироқ шаробин бир куни нўш этибдур,
Билгайки, йиғлагай қон қатъий умидворлар.
Ташлаб кетишди бизни кўзларда ашки ҳасрат,
Йиғлар чу охиратда чашми гуноҳкорлар.
Бошимга тушди андоқ ишқингни можароси,
Мингдан бирин на айтдим дил қайғуси ҳазорлар.
Эй субҳи шабнишинлар, қолмай жонимда тоқат,
Зероки кеч қолдинг, чун шоми рўзадорлар.
Саъдий тирикчиликда бор дилда меҳринг оё,
Ошкор этолмагайсан, иллоки рўзгорлар.
Неча қилай ҳикоят, шарҳ шунчалар кифоят,
Десанг абад эшитмас, иллоки ғамгусорлар.

***

Хуш топдим айш этгали ул дилбари таннозни,
Соқий бер ул май жомини, чолғучи чал ул созни.
Бу кеча базми поклар шамъи юзингдан нур олар,
Жим бўлу воқиф айлама ҳар ринди шоҳидбозни.
Кеча ичибсан эй ўғул, кўзинг берур андин гувоҳ,
Бир бор дўст топгилки у пинҳон тутсин розни.
Хушрўю хушовознинг бор ҳар бирининг лаззати,
Кўргил нечук бор лаззати маҳбуби хушовозни.
Туркона кўзу қошлари жонимга ёғдиргай хаданг,
Ким ёй бериб гиж-гижлагай ул турки тирандозни.
Бир қушчаман боғлиқ қанот, чеккум қафасча ичра дод,
Синдир қафасни айла шод, кўргил кейин парвозни.
Саъдийки зийрак қуш эдинг, боплаб туширдим домга,
Мушкил эрур қўлга олиш сен сингари шоҳбозни.

***

Эй сорбон, шошма чунон, ороми жоним кетадур,
Кўнглимни овлаб беомон, ул дилситоним кетадур.
Андин бўлиб қолдим жудо, бечораю хору гадо,
Қолди сўнгакда неши, о, қасд айлағоним кетадур.
Дедим этиб макру фусун, тутсам сиримни ёшурун,
Сиғмай ичимга баски хун, дарёйи қоним кетадур.
Тўхтат туянгни сорбон, карвонни шоширма чунон,
Сарви равоним ишқидан, жони-равоним кетадур.
Ул кетадур этак тутиб, мен заҳри танҳолиғ ютиб,
Бошқа мени юрма кутиб, ному нишоним кетадур.
Кетди ўтар ёрим менинг, қайғули рўзгорим менинг,
Мижмарда кулборим менинг, дуди фиғоним кетадур.
Ул аҳди бедунёди бор, ҳам зулму жабру доди бор,
Кўнглимда онинг ёди бор, зикри забоним кетадур.
Эй дилситони нозанин, кўзимга қайтиб кел тағин,
Фарёд-фиғоним ердин то осмоним кетадур.
Тун то саҳар чекиб алам, пандин бировни тингламам,
Бу йўлда қосид эрмасам, қўлдан иноним кетадур.
Дедимки: йиғлай вою вой, эшак тиқилди йўлки лой,
Қолдим мену карвонда ой, севгили хоним кетадур.
Сабри висоли ёргинам, қайтармикан дилдоргинам,
Йўқ гарчи зўру зоргинам, не борки оним кетадур.
Тандан кетар чоғида жон, ҳар хилда сўз дерлар аён,
Кўрдим кўзим бирла бу он, тандинки жоним кетадур.
Саъдий фиғон, илкимдан-о, арзирми оҳ, ул бевафо,
Ҳаддан ошиб жабру жафо, сўнгги фиғоним кетадур.

Форсийдан Олимжон БЎРИЕВ таржималари.

НАВОИЙ-ХОНЛИК

Ўзбек мумтоз адабиёти тарихида Алишер Навоийнинг улкан ўрни мавжуд. Унинг 500 йиллар аввал ёзган рубоийлари ва ғазаллари ҳамон ўз таъсир кучини йўқотмай яшаб келаётир. Шуларни эътиборга олиб Тошкент шаҳар 4-чи болалар касалхонаси қошидаги 42-ўрта мактаб ўқувчи ва ўқитувчилари эсда қоларли тадбир ўтказдилар. Бу тадбирда улуғ адибимиз Алишер Навоийнинг 553 йиллигини нишонлашга келган мактаб "Умид" номли ашула ва рақс гуруҳи қатнашчилари ўз қўшиқ ва ижролари билан томошабинларни хурсанд этдилар. Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият олий билимгоҳининг толиб ва толибалари эса Алишер Навоийнинг рубоийларидан ва ғазалларидан кўплаб намуналар ижро этишди. Уларнинг бу чиқишлари ёш адабиёт ихлосмандларининг олқишига сазовор бўлди. Касалхонада даволанаётган бемор болалар қалбида яхши кайфият туғилди. Кечада қатнашган барча йигит-қизларнинг юзида кулгу, қалбларида умид чироқлари ёнди. Улуғ адибимиз Алишер Навоийнинг асарлари, рубоийлари ва ғазалларининг умрбоқийлиги, эзгуликка хизмат қилиши ҳам ана шунда.

Шавкат ТОШПЎЛАТОВ, Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият Олий билимгоҳининг ўқитувчиси.

•Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллиги олдидан

ЎЗБЕКЛАР

Тошкентнинг "Ўрда" бекатидан ўн олтинчи трамвайга чиқишим билан, йигирма ёшлар чамасидаги йигитча ўрнидан туриб жой берди.

Раҳмат айтиб аста жойлашдим-да, рўпарамда ўтирган қарияга назар ташлаб, бошимни силкитиб саломлашган бўлдим. Нигоҳдош қария ҳам алик олганлик маъносини билдириб беозоргина бош силкиб қўйдилар.

Трамвай "Ҳамза" театри ёнидан ўтаетганида, театр биносининг олдидаги узун лавҳага ёзилган Абдулла Қодирийнинг "Меҳробдан чаён" асарининг сарлавҳасига кўзлари тушиб, ногоҳ "Во... дариғ" деб юбордилар. Қизиқсиниб аста гапга тутдим:

– Тинчликми, отахон?..

– Э, болам-а, манови ёзувни кўриб, раҳматли Абдулла Қодирийни кўрган кунларимни, унинг менга қилган ҳимматини эслаб кетдим.

Мен ногоҳ гавҳар топиб олгандек севиниб, шошиб савол бера бошладим:

– Отахон, сиз Абдулла акани танир эдингизми?

Елкаларида турган оппоқ рўмолчани қўлларига олиб, нам тортган киприкларини артиб туриб, жавобга тутиндилар:

– Абдулла домлани кўрганимда мен ҳам ёш йигитча эдим. Фарғонадан иш қидириб келиб, мардикор бозорида ишга ёлланиб тирикчилик ўтказар то куз ойларига қадар иш топиб, қишга жамғарма тўплар эдик. Ўша йили эрта баҳорда Тошкентга келиб, мардикор бозорга тушдим-да, иш топилавермагач, "Чақар"даги чойхонага бориб, белимдаги суви қочган нонни чойга ботириб, тановвул қила бошладим. Ўзимдан ўн, ўн беш ёшлар чамаси улуғроқ, ўрта ёшларга яқин, меҳрибон табиатли зиёлинамо бир киши кўзларида ёш билан самоварчи чолга бир нарсаларни сўйлаб ўтирар эдилар. У киши Абдулла Қодирий бўлиб, кўзларидан ёш оқаётганининг мазмуни бундай экан:

"Оқ пошшо"нинг мардикорлигига чақирилиб, Сибирь томонларида қарағай кесиб, қўл-оёқларини совуққа олдириб, натижада қўл-оёқлари кесилиб, кўриниши бамисоли катта самовардек шаклга эга бўлиб қолган бир навқирон йигит бўлган экан. У йигитнинг эса сулувликда тенги йўқ, пошшо ойимлардек қоматдор, гўзал ёш хотини бўлиб, эрининг Сибирь шифохоналаридан бирида оёқ-қўлсиз ҳолатда ётганидан дарак топгач, бориб олиб келишга чоғланибди-ю, аммо йўл харажатига имкони бўлмай, боши қотипти. Сулув жувонга эса ўша вақтда кўпгина бадавлат йигитлар, ўрта ёш бойлар "тегсанг оламан" деб, оғиз ташлаб юришар экан. Сулув жувон эса "йиғлаб ўтиргандан кўра бирон тадбир қилиш керак" деб ўзига маъқул бўлган бир бойни танлаб, қирқ кун хотин бўлибди-да, сўнгра "менга талоқ қўйинг" деб кетаманга тушиб қолибди. Бойвачча йигит эса заргар экан. Сулув келинчакнинг олдида олтину марварид аралаш тақинчоқларга тўла қутини очиб, "Мана, шуларнинг барчаси сеники, фақат кетма" дебди. Сулув келинчак эса бойвачча куёвга ширин термулиб: "Мени бу хазинангиз қаноатлантира олмайди, менга жиндек бўлса ҳам қалбимни юшмата оладиган, истагимни рўёбга чиқара оладиган муҳаббат керак" деб қутининг оғзини ёпиб қўйибди.

"Сенга қандай муҳаббат керак, айт, барчасини бажо этишга қодирман" дебди. Келинчак эса дардини очибди:

"Эримни оғир ҳолатдан қутқариб, Сибирдан келтириб берасиз, Уйида онаси боласининг йўлига интизор боқиб, йиғлаб ўтирибди. Мен бебахт эримнинг тирик вужуди музлар ўлкасида қолиб кетмасин деб, сизга тан маҳрам бўлмоққа розилик бердим. Шул истагимни бажарсангиз, жабрдийда эримга бўлган ҳурматим бурчини бажарган бўламан", – дебди.

Бойвачча ҳам мардлик қилиб, келинчак билан қўшотли извошга ўтириб, уч ой деганда йигитни Сибирдан келтириб, онасига эсон-омон топширишибди. Жабрдийда йигит кўзида ёш билан қанотсиз қушдек тақдирга тан бериб, онасининг қарамоғида йигирма йил умр кечириб, Абдулла Қодирий кўзида ёш билан эслаб ўтирган куни, бомдод намозидан сўнг ерга қўйилган экан.

Эрта баҳор бўлгани учун ҳаво булут бўлиб, чойхонанинг ичи ғира-шира ҳолатда эди. Мен ўтирган жойимдан аста туриб, юпун оёғимга ковушимни кийдим-да, бўшаган чойнагимга самоварнинг олдига бориб, қайнаган сув қуяётган эдим. Абдулла Қодирий эса менга қараб турган эканлар. Жойимга келиб ўтиргач, мендан ҳол-аҳвол сўраб, қаердан келганимни, нима иш билан шуғулланишимни суриштирдилар.

Мен тирикчилик қўйида юрганлигимни айтдим. Ташқарида эса баҳорнинг жонсарак шамоли жўшиб, гоҳ майдалаб, гоҳ душавага кириб, ёмғир ёға бошлади. Абдулла Қодирий эса ўринларидан туриб, менинг олдимга келдилар-да: "Йигит, агар сиғса, манави калишни кийиб олинг" дедилар. Мен ҳайрон бўлдим. "Ҳайрон бўлманг, биродар, сизнинг ковушингизнинг ости кўчиб кетган экан, кийганингизда башмолдоғингиз кўриниб турипти, саломатликни асранг: жигар" деб, ўзлари яланг махсида турар эдилар. Калишни қўярда-қўймай кийдирдилар-да, менга лойиқ келганидан кўнгиллари жойига тушди шекилли, чеҳраларига ранг ёйилиб, бизлар билан хайрлашиб, ҳали лой бўлишга улгурмаган нам тупроқ йўлдан бозор томонга яланг махси билан илдам юриб кетдилар. Бу ҳолат ҳали-ҳануз кўз олдимдан кетмайди. Бироз пул ишлаганимдан сўнг ўша чойхонага кўп бордим-у, аммо у одамни учрата олмай армонда юрдим. Во... дариғ, шундай бўлган эди болам, у одам олтин одам эди..."

Ҳаёлга берилиб қариянинг трамвайдан тушиб кетганларини ҳам сезмай қолибман. У кишининг манзилгоҳини сўрамаганимдан ҳамон афсусдаман.

Эҳ, ўзбеклар... ўзбеклар..

Турсун МУҲАММАД.

САНЪАТКОРНИНГ меҳнатини юзага чиқаришда муҳим роль ўйнайдиган шундай касб тури борки, бусиз саҳнага олиб чиқилган мавзуни томошабинга тўла-тўкис етказиб бериш мушкул. Пардозловчилик ана шундай нозик ҳунарлардан бири ҳисобланади. Қарийб 35 йилдан бери жумҳурият ойнаи жаҳонида гримчи бўлиб ишлаб келаётган Суръат Жалиловни санъаткорлар бежиз "қўли енгил уста" дейишмайди. Гарчи унинг ўзи саҳнада кўринмаса-да, муваффақиятли чиққан ҳар бир кўрсатувда унинг ўзига хос улуши бўлади.

Суратда: С. Жалилов иш устида.
Э. Муҳамедов сурати.

Муҳаррир ўринбосари Р. УМАРОВ

• Муштарий илҳоми

ВАТАН МАДҲИ

Ҳаёт қўшиғини куйлабон дарё
Ҳайқириб, кўпириб оқар бетўхтов.
Булоқлар қайтадан кўз очар гўё
Ватаним озод дер, йўқ энди тушов.

Ҳақиқат қомусин қилиб тиловат,
Мустақил элимнинг мадҳин куйлайман.
Юртимга Оллоҳдан тилаб камолот,
Буюклар сафида ўрнин ўйлайман.

Барча тенг, баробар Ўзбекистонда,
Молу-мулк, ер-сувга топилди соҳиб.
Ўзлигин англатди Ватан оламда,
Нобакорлар селу-шамолин тўсиб.

Ватаним, мен учун нурсан, қуёшсан,
Тупроғи олтиним, бахтимга борсан.
Ҳар дам қўллагайдир боболар руҳи,
Дунёга танилган ажиб диёрсан.

Халқингнинг бахтига яшна, камол топ,
Қанотинг езавер, чўққилардан ош.
Мадҳингни куйласин замину- офтоб,
Рақиблар қошингдан эгиб ўтсин бош!..

Иномжон АЗМАТ.
Бўстонлиқ туманининг Нанай қишлоғи.

Ўзбек санъаткорлари — Таиландда

Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театри санъаткорлари Таиландга сафар қилди. Улар мамлакат пойтахти — Бангкокдаги муҳташам маданият марказида бош балетмейстер И. Юсупов ҳамда бош дирижер Х. Шамсиддинов раҳбарлигида "Дон Кихот" ва "Золушка" балетини намойиш этди.

Икки ярим минг киши сиғадиган улкан санъат кошонаси бир ҳафта мобайнида томошабинлар билан гавжум бўлди. Айниқса Феруза Саъдуллаева, Замира Давлатмуротова, Вадим Геллертов каби ўзбек балети намояндалари санъати мухлислар қалбида ўчмас из қолдирди.

ЎзА.

• Маданият хабарлари

ЯНГИ ТОМОША

Республикамизда турли миллат вакилларининг ижодий жамоалари санъатининг барча турлари бўйича фаолият кўрсатиб, ранг-баранг дастурлари билан кенг томошабинлар оммасини хушнуд этмоқдалар. Ана шундай жамоалардан бири Юқоричирчиқ туман маданият уйи қошидаги "Наврўз" қозоқ халқ театридир. Улар турли театрлаштирилган томошалар, спектаклар билан на фақат туманда балки вилоят миқёсида ҳам ўз мухлисларига эга бўлган жамоалардан ҳисобланади. Ижодий жамоа куни кеча янги саҳна асарини театр шинавандалари ҳукмига ҳавола этди. Драматург Урозбек БОДИКОВНИНГ қувноқ куй ва қўшиқлар, кулгили саҳналардан иборат бўлган "Қизларга куёв керак" деб номланган комедияси театр мухлислари томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди. Спектаклни иқтидорли режиссер Турғунали Мусаматов саҳналаштирган. Асардаги асосий образларни студия артистларидан Шуҳрат Айитқулов, Қулжон Мусаматова, Шалқар Топиболдиев, Дуйсебек Жумабеков, Сайдали Мадетов ва бошқалар маҳорат билан саҳнага олиб чиққанлар. Мазкур саҳна асари шу кунларда туман жамоа ва давлат хўжаликлари маданият саройларида намойиш этилиб, кулги мухлисларига бир олам завқ улашмоқда.

МОМОЛАР КУЙЛАГАН НАВОЛАР

Оҳангарон туман маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган "Оҳанграбо" фольклор этнографик ансамбли ижодий жамоаси томонидан томошабинлар ҳукмига ҳавола этилган "Момолар куйлаган наволар" деб номланган янги концерт томошаси мухлислар олқиши билан кутиб олинди. Қадим наволарнинг ижрочилар хонишидан бугунги кунгача етиб келган халқ оғзаки ижоди намуналаридан иборат дастур ансамблнинг турли театрлаштирилган саҳналар орқали томошабинлар эътиборига тақдим этилган. Концерт томошаси маҳорат билан саҳнага олиб чиқилганлиги билан ҳам таҳсинга сазовордир. Чуқур фалсафий мушоҳадалар, ҳаёт, одоб, миллий урф-одатларимиз, қадриятларимиз ўз аксини топган халқ куй ва қўшиқлари, ўзига хос жозибага эга бўлган рақслар, ҳазилга мойил айтишув ва лапарлар дастурга файз бағишлаган. Ансамбль иштирокчиларидан Собирахон Тожибоева, Гулсиной Эшонқулова, Саломат Шамсухонова, Дилноза Эргашева, Дилором Тошпўлатова, Гулнора Эргашевалар талқинидаги дастурлар ижроларнинг тўлақонлиги билан ҳам барчага бирдек манзур бўлмоқда.

ДАВРАДА ФАҚАТ ЁШЛАР

Янгийўл туман маданият уйи қошидаги "Катангенис" вокал-чолғу ансамбли ижодий жамоаси "Даврада фақат ёшлар" деб номланган янги концерт томошасини маданият саройи залида эстрада шинавандалари ҳукмига ҳавола этдилар. Ансамблнинг бу янги дастури турли қизиқарли саҳна томошаларига, ёшларбоп ўйинларга, адабий ва мусиқали топишмоқларга бой. Уни Анатолий Бабрикин саҳналаштирган. Ижодий жамоа томонидан маҳорат билан ижро этилган ўзбек, тожик, рус, афғон куй ва қўшиқлари, ёшларнинг севимли хонандалари репертуарларидан олинган қувноқ қўшиқлар эстрада шинавандалари томонидан илиқ кутиб олинмоқда.

Ўзбек ва бошқа халқларнинг мусиқа санъатини тушуниш, улардаги нозик туйғуларни англай олиш каби ҳисни уйғотиш борасида изланаётган ансамбл жамоасининг мухлислари кўпайиб бораётир.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

ЭЪЛОНЛАР

"Тошкент нефт маҳсулотларини етказиб бериш, ортиш ва тарқатиш корхонаси
"ТОШТРАНСНЕФТМАҲСУЛОТ"та
бош муҳосиб
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ.
Иш ҳақи келишилган ҳолда.
Хизмат машинаси билан таъминлаймиз".
Манзилгоҳимиз: Тошкент вилояти, Чиноз тумани Эскитошкент қишлоғи "Тошнефтбаза".
Телефонларимиз: 33-66-29, 33-11-25.

Тошкент шаҳар С. Раҳимов ноҳияси 24-ўрта мактаб маъмурияти томонидан Давлатова Дилафруз Эркиновна номига берилган А № 515957 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

* * *

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек ноҳиясидаги 223-ўрта мактаб маъмурияти томонидан Каримбаев Исломбек Шоенбековичга берилган АУ № 306607 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

* * *

Крупская номидаги мактабгача тарбия билим юртининг маъмурияти томонидан Вольфус Диана Яниковна номига ГТ-1 289974 рег. 11748 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

"Ўзбалик" концерни жамоаси концерн раиси вазифасини бажарувчи Владимир Гаврилович Гришукга акаси
Федор ГАВРИЛОВИЧ ГРИШУКнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент ҳақиқати
Муассис: Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛ: 700000, Тошкент, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОН: хатлар ва оммавий ишлар бўлими - 334-048

Руйхатдан ўтиш тартиби N 8. Буюртма Г—991. 20900 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2

• Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
• Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.